

نقاشی می کشم، پس هستم
رونمایی از کتاب آیدین آغداشلو

قلب تاریخ
سریال ۱۰۰ میلیون دلاری معاویه

تجاوز به حریم تخت جمشید
فعالیت‌های معدنی کوره رحمت مرودشت

یار غار پرویز باحتی
به یاد بیژن ترقی

پوکر قدرت

بررسی تحولات ژئوپلیتیک ایران در خاور میانه

یادداشت روز

اصلاحاتی که باید عملیاتی شوند

چالش‌های استقلال وکلا
و ضرورت اصلاح در قوه قضائیه

سید محمود علیزاده طباطبایی
عضو شورای مرکزی و معاون حقوقی دبیرکل
حزب کارگزاران سازندگی ایران

در سالروز استقلال کانون وکلای دادگستری، آقای ازه‌ای، رئیس محترم قوه قضائیه بر اصلاح مجرمین به جای مجازات‌های سنگین تاکید کرد. این دیدگاه، که در قوانین نیز پیش‌بینی شده، در عمل مورد توجه قرار نمی‌گیرد. بسیاری از افراد، به‌ویژه در پرونده‌های سیاسی و امنیتی، با حداکثر مجازات روبه‌رو می‌شوند و فرصتی برای اصلاح ندارند. قانون تصریح کرده که «توبه، مجازات را ساقط می‌کند» اما در عمل، دستگاه قضایی در برخی پرونده‌ها، حتی در صورت اثبات تغییر رفتار متهم، همچنان رویکرد سخت‌گیرانه‌ای دارد. یکی از مشکلات دستگاه قضایی، زمینه‌های فساد در بدنه آن است. هرچند بخش حفاظت اطلاعات در قوه قضائیه وظیفه نظارت بر عملکرد قضات را دارد اما در برخی موارد، این نظارت به اصلاح منجر نمی‌شود. حقوق پایین بسیاری از کارکنان قضایی، زمینه تخلفات را فراهم می‌کند. به عنوان مثال، حقوق قاضی دیوان عالی کشور پس از ۴۰ سال خدمت حتی کفاف اجاره یک آپارتمان ۱۰۰ متری در تهران را نمی‌دهد. در چنین شرایطی، نمی‌توان انتظار داشت که سیستم قضایی کاملاً از فساد مبرا باشد. فساد در قوه قضائیه مستقیماً بر عملکرد وکلا نیز تاثیر می‌گذارد. اگر در سیستم قضایی فسادی وجود نداشته باشد، وکلا نیز نمی‌توانند در روند دادرسی، نقش واسطه برای اعمال نفوذ داشته باشند. بنابراین اصلاح سیستم قضایی، پیش‌نیاز سالم‌سازی حرفه وکالت نیز هست. یکی از وظایف اصلی قوه قضائیه پیشگیری از وقوع جرم است. این وظیفه طبق قانون اساسی شامل اقداماتی مانند آموزش عمومی، فرهنگ‌سازی و استفاده از ابزارهای رسانه‌ای می‌شود. اما در عمل، قوه قضائیه فاقد ابزارهای لازم برای این کار است و حتی اراده‌ای جدی برای اجرای برنامه‌های پیشگیرانه مشاهده نمی‌شود.

به همین دلیل، درحالی که در قوانین جدید مانند قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ نهادهای ارفاقی پیش‌بینی شده‌اند، در بسیاری از موارد، قضات به این نهادها توجهی ندارند. ابزارهایی مانند تعلیق اجرای مجازات یا تعویق صدور حکم، که می‌توانند در اصلاح مجرمین نقش موثری داشته باشند، به ندرت مورد استفاده قرار می‌گیرند. در نتیجه، مجازات همچنان به عنوان اولین راهکار استفاده می‌شود، درحالی که باید آخرین راه‌حل باشد.

یکی از مهم‌ترین مشکلات در سیستم قضایی، نحوه برخورد با پرونده‌های سیاسی و امنیتی است. در این موارد، گزارش ضابطین قضایی به عنوان حجت در نظر گرفته می‌شود و قضات معمولاً دفاعیات وکلای متهمان را نادیده می‌گیرند. این درحالی است که طبق قانون، وکیل و قاضی در جایگاه حقوقی برابر قرار دارند و وکیل باید بتواند با ارائه استدلال و مدارک، قاضی را در مسیر تصمیم‌گیری صحیح یاری کند. اما در بسیاری از پرونده‌های حساس، وکلا امکان دفاع موثر را ندارند و استدلال‌های آنان توسط قضات نادیده گرفته می‌شود. متأسفانه این مشکل تنها به پرونده‌های سیاسی محدود نیست بلکه در پرونده‌های اقتصادی نیز مشاهده می‌شود. گاهی گزارش‌های غیرکارشناسی نهادهایی مانند پلیس اقتصادی، مبنای صدور احکام قضایی قرار می‌گیرند. برخی از قضات به دلیل نا‌آشنایی با علوم جدید مانند تجارت الکترونیک، قادر به تحلیل دقیق مدارک ارائه شده، نیستند و صرفاً براساس گزارش ضابطین رای صادر می‌کنند.

یکی از مهم‌ترین مباحث در جامعه حقوقی ایران، استقلال کانون وکلالت است. در سال ۱۳۳۲ دکتر محمد مصدق لایحه استقلال کانون وکلا را تصویب کرد و این نهاد را از زیرمجموعه قوه قضائیه خارج ساخت. اما پس از انقلاب، تلاش‌های متعددی برای محدود کردن استقلال وکلا انجام شد. از جمله این اقدامات، تاسیس مرکز وکلای قوه قضائیه بود که به موازات کانون وکلا ایجاد و تلاش شد تا نقش وکلای مستقل کاهش یابد. این درحالی است که طبق استانداردهای بین‌المللی، وکلای مستقل باید بتوانند بدون وابستگی به دولت یا نهادهای حاکمیتی از حقوق موکلان خود دفاع کنند.

ادامه در صفحه ۷

تحلیل سید حسین مرعشی از استیضاح عبدالناصر همتی:

قربانی تحریم

با استیضاح سیاسی مجلس، همتی وزارت اقتصاد را ترک کرد
نمایندگان مجلس به جای حل ریشه‌ای مشکلات، صورت‌مساله را پاک کردند

سازندگی: روز گذشته استیضاح وزیر اقتصاد در مجلس برگزار شد و همتی با ۱۸۲ رای موافق استیضاح و ۸۹ رای مخالف از این سمت کناره‌رفت. این اقدام واکنش‌ها و تحلیل‌های فراوانی را به دنبال داشت و بسیاری به انگیزه‌های پشت این استیضاح پرداختند. سید حسین مرعشی، دبیرکل حزب کارگزاران سازندگی ایران، در گفت‌وگو با سازندگی ضمن برشمردن توانمندی‌های همتی، از این اقدام مجلس ابراز تأسف کرد و اظهار داشت: «این استیضاح در جهت حل مساله نبود. این استیضاح کاملاً سیاسی و در مسیر انداختن کشور در مشکلات بیشتر بود. مجلس از نارضایتی درست مردم استفاده سیاسی کرد تا کار خود را پیش ببرد، نه آنکه مشکلات را حل کند».

مرعشی با اشاره به وضعیت کنونی کشور و نارضایتی مردم از مجلس و دولت تاکید کرد: «متأسفانه برای مردم، نه تصمیمات مجلس مهم است، نه برنامه‌های فعلی رئیس‌جمهور و حتی دولت. زیرا می‌بینند که مجلس به جای حل مشکلات به کار سیاسی روی آورده است و دولت نیز در بن‌بست قرار گرفته و برای حل مشکلات توان تصمیم‌گیری ندارد».

به اعتقاد مرعشی؛ ریشه مشکلات با تصمیمات بزرگ قابل حل است و نمی‌توان با پاک کردن صورت‌مساله به نتایج مطلوب رسید. او افزود: «اقتصاد ایران در شرایط بسیار سختی است و جمیع مشکلات را یکجا با هم دارد. راه‌حل این مشکلات ساده نیست و همه نهادها باید متوجه شوند که مشکلات واقعی است».

معاون رئیس‌جمهور در دولت اصلاحات با انتقاد از رویکرد مجلس و با بیان اینکه نمایندگان مجلس با استیضاح همتی به دنبال یافتن راه‌حل نبودند، افزود: «مجلس نشان داد دنبال حل مشکلات نیست. مشکلات کشور ریشه‌ای است و راه‌حل آن سیاسی نیست و راه‌حل اقتصادی دارد».

مرعشی با برشمردن برخی از مسائل از جمله فشارهای بین‌المللی بر ایران، عدم پشتیبانی کامل از دولت، تحولات سوریه و منطقه، برآمدن دوباره ترامپ در آمریکا و برخی از ضعف‌ها و ناتوانی‌های دولت در اداره کشور تاکید کرد: این مسائل باعث شده است که وضعیت اقتصاد ایران به هم بریزد و دلار از ۵۰ هزار تومان در چند ماه گذشته به ۹۵ هزار تومان برسد. طبیعتاً این شرایط بد اقتصادی، فشار بسیار زیادی بر مردم وارد کرده است. مجلس هر چقدر هم که حداقلی و از باطن مردم دور باشد، باز متوجه این فشار و وضعیت می‌شود و طبیعتاً برخی از نمایندگان از این وضعیت سوءاستفاده کرده و بهره‌برداری سیاسی می‌کنند و سوار اسب نارضایتی مردم می‌شوند».

او در ادامه به تحریم‌ها و مساله حل‌نشده FATF اشاره کرد: «آقایان از یک طرف می‌گویند، تحریم اثر ندارد و از طرف دیگر چشم را بر این وضعیت اقتصادی می‌بندند. سنگ و شیشه که با هم سازگار نیستند. اگر می‌خواهید گرانی و تورم نباشد باید کشور را مدیریت کرد و از این وضعیت خارج شد».

مرعشی همچنین به عملکرد معاون پارلمانی رئیس‌جمهور اشاره کرد و گفت که او وظیفه خود را به درستی انجام نداد. وی افزود: «متأسفانه معاون پارلمانی رئیس‌جمهور نتوانست به وظیفه خود عمل کند. نه فقط آقای دبیری بلکه مجموع معاونان پارلمانی نیز نتوانستند به دولت کمک کنند تا وزیر اقتصاد حفظ شود و در واقع وظیفه خود را نادیده گرفتند. همچنین نباید فراموش کنیم که بزرگان مجلس و نمایندگان شاخص مجلس هم سکوت کردند و آنها نیز می‌توانستند به میدان بیایند و در دفاع از آقای همتی صحبت کنند اما به دلایل نامعلومی این کار را نکردند».

مرعشی در پایان بیان کرد: «با وضعیت به وجود آمده، الان دولت فاقد فرمانده اقتصادی است. رئیس‌جمهور برای خروج از این وضعیت باید زودتر تصمیم بگیرد. حرف ما هم این است که اداره کشور با سیاست یک‌بام و دو‌هوا ممکن نمی‌شود و چنین وضعیتی خواسته و ناخواسته، قربانی می‌دهد. قربانی اول آقای همتی بود. باید دید اگر این وضع درست نشود، قربانی بعدی کیست؟».

رهنمود

مراسم انس با قرآن در حضور رهبر انقلاب

همزمان با اولین روز از ماه مبارک رمضان محفل انس با قرآن روز یکشنبه در حضور آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر انقلاب اسلامی در حسینیه امام خمینی (ره) برگزار شد. در این مراسم که به صورت زنده از شبکه قرآن سیما پخش شد، جمعی از قاریان و حافظان ممتاز و برتر کشور و اساتید قرآنی حضور داشتند.

کانال سازندگی

اگر می‌سرپرست وزارت اقتصاد شد

با استیضاح وزیر اقتصاد از سوی مجلس، رحمت‌الله اکرمی سرپرست وزارت امور اقتصادی و دارایی شد. اکرمی تا پیش از این در سمت معاون وزیر اقتصاد در نظارت مالی و خزانه‌داری کل کشور، فعالیت می‌کرد. همچنین او برای مدت ۲ ماه از شهردار تهران تا پایان ۱۳۹۷ سرپرستی وزارت امور اقتصادی و دارایی را برعهده داشته است.

یکطرفه زیر وفاق نرویم

محمدعلی ابطی، فعال سیاسی به استیضاح همتی وزیر اقتصاد واکنش معناداری نشان داد. ابطی نوشت: استیضاح همتی بعد از ۶ ماه از آغاز به کارش می‌تواند یک درس بزرگ برای اعضای کابینه داشته باشد: زیر بار وفاق یک طرفه نروند. سعی کنند با نمایندگان مجلس فقط براساس حقوق قانونی رفتار کنند. به اسم همراهی با مجلس این همه نیروی غیر همسو یا شعارهای دولت را تیاورید. بپذیرید پزشک‌های رای آورده، نگذارید دولت با دخالت‌های غیر قانونی، جوری شود که اگر پزشک‌های رای آورده، آن می‌شد.

معاون پارلمانی پزشک‌ها هم نتوانست

محمد مهاجر، فعال سیاسی اصولگرا به برکناری عبدالناصر همتی از وزارت اقتصاد واکنش نشان داد. مهاجر با انتشار یادداشتی در شبکه اجتماعی ایکس، نوشت: حذف همتی از دولت، کار اقلیت پایداری می‌باشد. نمایندگان معتدل هم از وزیر اقتصاد و برخی وزرا و معاونان رئیس‌جمهور و رئیس بانک مرکزی ناراضی‌اند و این عدم رضایت را با رای منفی به همتی نشان دادند. امروز معلوم شد، معاون پارلمانی دکتر پزشک‌ها هم توان لابی کردن نداشته است.

واکنش خاندوزی به استیضاح همتی

احسان خاندوزی، وزیر اقتصاد دولت سیزدهم در واکنش به استیضاح همتی در حساب کاربری خود در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: در ماه‌های پس از وزارت، همه عزم ما کمک به اشتباهات کمتر سیاست‌گذار بود اما عاقبت سیاسی کاری، انتصاب از حلقه بسته بازنشستگان، مسئولیت‌ناپذیری و نداشتن نقشه راه همین است. امیدوارم آقای رئیس‌جمهور، استیضاح همتی را به فرصتی برای تغییر ریل اقتصادی و مدیریتی تبدیل کند.

اتلاف وقت و سرگرمی بود!

احمد زیدآبادی، فعال سیاسی و روزنامه‌نگار در کانال تلگرامی خود نوشت: رای عدم اعتماد مجلس به عبدالناصر همتی وزیر اقتصاد، در بهترین تفسیر، اتلاف وقت و نوعی سرگرمی است! تا هنگامی که تحریم‌ها برقرار باشد و اعتماد جامعه جلب نشود، تورم و قیمت دلار رو به سوی قله خواهند داشت؛ حالا چه همتی وزیر اقتصاد باشد چه ریکاردو، چه آدام اسمیت و چه جان مینارد کینز؛ در این میان فقط اگر فرد مورد علاقه این مجلس وزیر اقتصاد شود، سرعت افزایش قیمت دلار و نرخ تورم و گرانی شدیدتر از این خواهد شد. فقط همین!

بزرگ‌ترین سرمایه‌ما

محسنی‌اژای: اعتماد مردم و رضایتمندی آنها بزرگ‌ترین سرمایه ما در حاکمیت است؛ بسیاری از مشکلات موجود را بدون کمک مردم نمی‌توانیم رفع کنیم؛ اگر مردم بی‌اعتماد و ناراضی شوند، چگونه می‌توانیم روی کمک آنها حساب باز کنیم؟! همه ما کارگزاران نظام در دستگاه‌های مختلف باید از مجموعه خود و همکاران خود صیانت کنیم و چنانچه لغزشی از سوی همکار ما یا مجموعه ما سر زده به سرعت درصدد اصلاح و جبران بآئیم.

محکومان به شکست

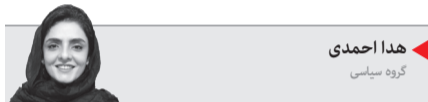
محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس: هر کشوری که امنیت و پیشرفت خود را به دیگران، برون‌سپاری کند یا به مستکبران کوچک‌ترین امید یا اعتمادی داشته باشد، محکوم به شکست است. نظام سلطه با وعده‌های بی‌اساس از دوستانش برای رسیدن به اهداف شوم خود سوءاستفاده می‌کند سپس آنها را دور می‌ریزد؛ آنها بدون پنهان‌کاری ثابت کرده‌اند که شاید ایستادگی در برابر ظالمان، دشوار یا پرهزینه باشد.

بستر برای حرکت‌های مردمی

اسکندر مومنی، وزیر کشور، وظیفه دولت را ایجاد زمینه و بستر برای حرکت‌های مردمی دانست. همه جا گفته می‌شود که کار باید به مردم سپرده شود؛ اما چگونگی این امر مهم است و باید مورد توجه قرار بگیرد؛ هرچه میدانی‌تر جلو برویم، فراهم کردن زمینه برای واگذاری امور به مردم راحت‌تر خواهد شد.

پایان وفاق؟

گزارش جلسه استیضاح عبدالناصر همتی، وزیر اقتصاد در مجلس دوازدهم

در جلسه سه‌سابقه مجلس دوازدهم که روز یکشنبه ۱۲ اسفند ۱۴۰۳ برگزار شد، عبدالناصر همتی، وزیر امور اقتصادی و دارایی، برای اکثریت نمایندگان استیضاح شد. براساس نتایج نهایی از ۲۷۳ رای مأخوذه ۱۸۲ نماینده موافق، ۸۹ نفر مخالف، یک رای ممتنع و یک رای باطله به صندوق انداخته شد. این نتیجه نه تنها پایان کوتاه‌ترین دوره وزارت در دولت سیزدهم را رقم زد بلکه نشانگر تنش جدی بین قوه مقننه و قوه مجریه بود. فرآیند استیضاح در دو نوبت صبح و عصر با حضور مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور و وزرای صمت، جهاد کشاورزی، امور خارجه،

معاون پارلمانی رئیس‌جمهور، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و رئیس کل بانک مرکزی پیگیری شد. پس از سخنان موافقان و مخالفان استیضاح و دفاعیات همتی و پزشکیان، محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس از وزرا خواست جلسه را ترک کنند تا رای‌گیری آغاز شود. همتی که در شهریور ۱۴۰۳ یا ۱۹۲ رای موافق به عنوان وزیر اقتصاد منصوب شده بود، تنها پس از ۶ ماه با کاهش قابل توجه حمایت مواجه شد. او در دفاعیات خود ادعا کرد، سوالات استیضاح از متن سوالات دوره‌های پیشین کپی شده و این مساله به اشتباه در بورس تاثیر گذاشته است. او با تاکید بر حمایتش از بازار سرمایه گفت: «به بورسی‌ها

قول دادم، پشت سر بورس خواهم بود». با این حال، نمایندگان با استناد به عملکرد اقتصادی از جمله نوسانات بازار و چالش‌های معیشتی، رای به برکناری او دادند. بلافاصله پس از اعلام نتیجه، برخی نمایندگان در صحن علنی مجلس شعار «الله اکبر» سر دادند. حال براساس قانون، رئیس‌جمهور ۳ ماه فرصت دارد تا گزینه جدیدی را به مجلس معرفی کند و تا آن زمان سرپرست موقت برای وزارتخانه تعیین خواهد شد. طرح استیضاح ابتدا با امضای ۹۰ نماینده آغاز شد و پس از افزایش امضاها به ۱۰۹ نفر رسید. برخی گزارش‌ها از عقب کشیدن مخفیانه امضاها خبر دادند. اما در نهایت، تغییر جهت ناگهانی نمایندگان به تصویب طرح انجامید. گزارش‌های خبری از هماهنگی قابل توجه میان نمایندگان جبهه پایداری برای پیشبرد استیضاح حکایت داشتند. خبرگزاری مهر تصاویری از گفت‌وگوهای حمید رسایی (نماینده تهران)، قاسم روانبخش (نماینده قم) و نصرالله پژمان‌فر (نماینده مشهد) در لابی مجلس پیش از رای‌گیری منتشر کرد. این درحالی است که خبرگزاری دانشجو نیز عکسی از رویویی مسعود پزشکیان با امیرحسین نابتی، نماینده حامی سعید جلیلی را نشان داد که حاکی از تلاش‌های پشت پرده برای کاهش تنش‌ها بود. به نظر می‌رسد، استیضاح همتی تنها بخشی از یک جدال گسترده‌تر سیاسی بین جبهه پایداری و دولت پزشکیان است. از همان آغاز کار دولت، این جریان با مخالفت‌های ساختاری مانند کارشکنی در تصویب لوایح مربوط به حجاب، مخالفت با پیوستن به FATF و تلاش برای حذف محمدجواد ظریف از صحنه سیاست به دنبال تضعیف دولت بوده است. استیضاح زود هنگام وزرا نیز به عنوان ایزداری برای ناکارآمد جلوه دادن کابینه پزشکیان تعبیر می‌شود. بسیاری از کارشناسان اقتصادی و سیاسی، استیضاح همتی را اقدامی عجولانه و با انگیزه‌های غیراقتصادی می‌دانند. به گفته آنان، ریشه مشکلاتی مانند تورم و گرانی به سیاست‌های کلان گذشته بازمی‌گردد و انتظار معجزه از یک وزیر در چهار ماه غیرمنطقی است. جلسه دیروز آشکارا مغایر با شعار وفاق ملی بود که پزشک‌ها بر آن تاکید داشته و همچنان پایبند است. این پایبندی به وفاق تا حدی پیش رفت که برخی منتقدان، او را به دلیل استفاده از نیروهای جریان رقیب در مناصب دولتی و تلاش برای مذاکره منطقی با پایداری‌ها در مجلس را مورد انتقاد قرار داده‌اند. این استیضاح هم در شرایطی رخ داد که همتی پیش‌تر از اختلاف نظر با برخی جناح‌های مجلس درباره سیاست‌های اقتصادی انتقاد کرده بود. لذا رای نمایندگان نه تنها ضربه‌ای به دولت

ایزدخواه، نادردلی ابراهیمی نماینده مردم اراک، مصطفی طاهری نماینده مردم زنجان و روح‌الله عباسپور نماینده مردم آوج و بوئین‌زهر از نوسانات ارز گفتند. عباس بیگلری، نماینده مردم تاکستان از مبارزه با پولشویی، وام ازدواج و فرزندآوری گفت. محمد سستمی نماینده تیشاپور هم به عنوان آخرین مخالف گفت: بزرگ‌ترین مانع دولت چهاردهم، نوع تفکر همتی‌هاست که اگر از کابینه حذف شود، کمک اقتصادی به دولت است. در ادامه جلسه حسن قشقاوی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی گفت: براساس تجارب گذشته معتقدم که به زودی کردن اقتصاد ایران در آستانه سال جدید و ایجاد یک سردرگمی چند ماهه در این وزارتخانه به هیچ عنوان به صلاح کشور نیست. همچنین محمدقاسم عثمانی، نماینده بوکان هم خاطر نشان کرد: در استیضاح عجله نکنیم. ما مجلسی‌ها بنای وفاق را برهم زده و دچار خطای استراتژیک نشویم.

وفاق یا سازش؟

با برکناری همتی، اکنون تمرکز بر انتخاب وزیر جدید اقتصاد است که بتواند همزمان اعتماد مجلس و ثبات بازارها را جلب کند. عملکرد دولت در معرفی گزینه مورد توافق، آزمونی مهم برای مدیریت بحران‌های پیش‌رو خواهد بود. به گفته بسیاری از تحلیلگران، گرانی‌های موجود هیچ ربطی به وزیر جدید ندارد زیرا اثبات مشکلات از گذشته آمده و الان خودش را نشان می‌دهد. به هر حال یک وزیر هم نمی‌تواند معجزه کند تا مشکلاتی که سال‌ها انباشته شده را در کمتر از ۶ ماه برطرف کند لذا باید به او فرصت داد تا بتواند به تدریج مشکلات رفع شود. این درحالی است که در همین مدت کوتاه، رئیس‌جمهور و اعضای کابینه‌اش بارها توسط مجلسی‌ها تهدید به عزل و برکناری شدند. همان‌طور که رئیس‌جمهور پزشکیان در دفاع از وزیر کابینه‌اش پشت تریبون صحن علنی برای چندمین بار پزشک‌ها بر پایبندی خود به «شعار وفاق ملی» تاکید و اشاره می‌کند که حتی از نیروهای جریان‌های رقیب در مناصب دولتی استفاده کرده و برای مذاکره با گروه‌های منتقد در مجلس تلاش کرده است. این رویکرد باعث انتقاد برخی از مخالفان شده که او را به سازش متهم می‌کنند. او ادعا می‌کند، وفاداری و وحدت ملی تا حدی است که گاهی به قیمت انتقادهای داخلی تمام می‌شود. پزشکیان از «جنگ اقتصادی فعلی» به عنوان مساله‌ای بدتر از جنگ تحمیلی (اشاره به جنگ ایران و عراق) یاد می‌کند و هشدار می‌دهد که اختلال در کار وزارت اقتصاد می‌تواند

به تاخیرهای ۳ ماهه در پرداخت پاره‌ها و حقوق‌ها بینجامد. پس از دفاعیه مسعود پزشکیان از عملکرد همتی، نوبت به وزیر اقتصاد رسید تا از عملکرد خود دفاع کند. همتی زمانی که پشت تریبون قرار گرفت، گریزی به ادعاهای استیضاح‌کنندگان زد و با اشاره به اینکه می‌گویند همتی پاسخ سوالات را نمی‌دهد، بیان کرد: «کیست که نداند دشواری‌های معیشتی مردم چگونه است؟ در جریان مشکلات مردم قرار دارم؛ آیا ممکن است کسی که به اقتصاد کشور مسلط است، نداند که طی ۷ سال بی‌دبی، تورم بالای ۴۰ درصد چه تاثیری بر معیشت مردم می‌گذارد؟ این شرایط مانند وزنه‌برداری است که سال اول وزنه‌ای ۲۰۰ کیلویی می‌زنم، سال بعد ۲۱۰، ۲۱۵ و در نهایت پس از سال‌ها، تنها ۲۰۰ گرم تغییر می‌دهد. حالا مردم ما در شرایطی قرار دارند که قدرت خریدشان سال‌به‌سال کاهش می‌یابد و این مساله برای همه آشکار است. همتی با اشاره به انتقادهای

منفی بر بی‌وجهی به معیشت مردم، پاسخ می‌دهد که هیچ‌کس از شدت مشکلات اقتصادی مردم بی‌خبر نیست، خصوصاً با تورم بالای ۴۰ درصد در ۷ سال اخیر. او وضعیت اقتصاد را به «وزنه‌برداری تشبیه کرد که هر سال وزنه سنگین‌تری بلند می‌کند اما پیشرفت ناچیز است» و کاهش قدرت خرید مردم را واقعیتی غیرقابل انکار می‌داند. همتی مسئولیت پرداخت پاره‌ها و حقوق‌ها را برعهده وزارت اقتصاد دانست اما به محدودیت‌های ساختاری (مانند تحریم‌ها، تورم مزمن و جنگ اقتصادی) اشاره می‌کند که اجرائی سیاست‌ها را دشوار می‌کند. با این حال دفاعیات همتی نتوانست نمایندگان را متقاعد کند. برخی

تحلیلگران معتقدند حتی اگر سوالات تکرار می‌باشند، مشکل اصلی، ناتوانی دولت در ارائه راهکارهای فوری برای کنترل تورم و گرانی‌های افسارگسیخته بود. هرچند خود همتی در سخنانش استدلال کرد که مشکلات اقتصادی کشور انباشته از سال‌های گذشته است و حل آنها در چهار ماه غیرممکن است.

بن‌بست بیشتر در مدیریت کشور

پزشک‌ها نماینده جریان‌هایی است که به دنبال تعامل با گروه‌های مختلف (حتی رقیب) برای کاهش تنش‌هاست اما این رویکرد با مقاومت جریان‌های اصولی مواجه شده است. هر دو سخنران (مسعود پزشکیان و عبدالناصر همتی وزیر اقتصاد) بر عمق بحران اقتصادی (تورم، کاهش قدرت خرید، جنگ اقتصادی با خارج) تاکید دارند. همتی به عنوان وزیر اقتصاد، در موضع دفاعی قرار دارد و استیضاح‌کنندگان او را به بی‌تفاوتی متهم می‌کنند اما او مشکلات را ناشی از عوامل ساختاری طولانی مدت می‌داند. کاملاً واضح است که تلاش دولت برای توازن بین انتقادهای داخلی، فشارهای اقتصادی و وفاداری به خط‌مشی‌های بالادستی است. پزشک‌ها و همتی هر دو تلاش می‌کنند در شرایطی که اقتصاد ایران تحت فشار شدید داخلی و خارجی قرار دارد از عملکرد خود دفاع کنند اما تنش بین واقعیت‌های اقتصادی و الزامات سیاسی همچنان پابرجاست. کمالات نکته قابل تأمل، تاثیر این استیضاح بر فضای سیاسی کشور است. به نظر می‌رسد مجلس دوازدهم با اکثریت محافظه‌کار، قصد دارد با تشدید فشار بر دولت پزشکیان، مانع از اجرای برنامه‌های اصلاحی شود. استیضاح عبدالناصر همتی را می‌توان نمادی از تقابل دو نگاه در ساختار قدرت دانست: از یک سو، دولتی که وعده «تعامل سازنده» و بهبود اقتصاد داده است و از سوی دیگر، مجلسی که با ابزارهایی مانند استیضاح به دنبال تحدید اختیارات آن است. این رویداد نشان می‌دهد که حتی در صورت وجود وفاق نسبی در شعارها، اختلافات عمیق در شیوه مدیریت کشور، می‌تواند به بحران‌های ناگهانی بینجامد. آینده نشان خواهد داد که آیا دولت پزشکیان می‌تواند با معرفی وزیری جدید، توازن را به نفع خود تغییر دهد، یا جبهه پایداری با ادامه فشارها، نقشه راه سیاسی خود را پیش خواهد برد. در این میان، آنچه مسلم است، تاثیر این کشمکش‌ها بر زندگی شهروندانی است که چشم به بهبود معیشت دوخته‌اند.

دیدگاه: تحلیل اقتصادی

بورس پس از همتی

آیا بازار سهام پس از همتی روی خوش می‌بیند؟

مختاب شهریاری
گروه اقتصاد

شاید مهم‌ترین خبر دیروز برای بورسی‌ها استیضاح عبدالناصر همتی در صحن علنی مجلس بود که توجه اذهان عمومی را به بهارستان معطوف کرد. همتی که از نخستین روزهای آغاز به کار خود در وزارت اقتصاد، توجه و پیگیری وضعیت بورس را به عنوان یکی از برنامه‌های مهم خود در صدر وزارت اقتصاد قرار داده بود، در ماه‌های اخیر اقدامات مثبتی را برای بهبود شرایط بنیادی بازار انجام داد. مهم‌ترین این اقدامات افزایش نرخ نیما و در ادامه حذف این نرخ و تعیین نرخ توافقی به‌عنوان نرخ دلار موثر بر سود شرکت‌ها بود که در صورت عدم وقوع شوک ارزی ناشی از تشدید بدبینی‌ها به آینده سیاسی کشور، اختلاف دلار موثر بر سود شرکت‌ها و نرخ بازار آزاد به کمترین حد ممکن می‌رسید.

بازار سهام این روزها با افزایش نسبی تقاضا نسبت به بهمن ماه همراه شده و نماگرهای سهامی در مسیر صعودی قرار گرفته‌اند. معاملات بورس تهران در روز یکشنبه با رشد نماگرهای سهامی همراه شدند. بدین ترتیب شاخص کل مجدداً برای فتح کانال ۲ میلیون و ۹۰۰ هزار واحدی خیز برداشته است. با رشد ۰/۵۸ درصدی شاخص کل در معاملات دیروز، نماگر اصلی بازار سهام در ۹ روز از ۱۰ روز معاملاتی اخیر جامه سبز بر تن کرده و از تک‌تجر به شده در ۲۸ بهمن، رشد ۱۷/۱ درصدی را به ثبت رسانده است.

بورس تهران به عنوان یکی از شاخص‌های حساس به تحولات سیاسی و اقتصادی معمولاً به چنین تغییراتی واکنش نشان می‌دهد اما جهت این واکنش به انتظارات فعالان بازار و سیگنال‌های پس از استیضاح بستگی دارد.

در سناریو محتمل، بورس تهران ممکن است امروز با افزایش نسبی شاخص کل روبه‌رو شود. دلایل این پیش‌بینی از چند جهت قابل بررسی است. موافقان استیضاح، کنار گذاشتن همتی را نشانه‌ای از تلاش مجلس برای پاسخگویی به بحران اقتصادی می‌بینند که می‌تواند اعتماد موثقی به بازار تزریق کند.

استدلال‌شان این است که پس از اعلام نتیجه استیضاح، قیمت دلار در بازار آزاد روندی کاهش‌ی داشت و این کاهش می‌تواند سیگنال مثبتی برای سهام شرکت‌های صادرات‌محور باشد که از ثبات ارزی سود می‌برند. همچنین اظهارات پزشکیان در دفاع از همتی مبنی بر اینکه مشکلات ریشه در ساختار و تحریم‌ها دارد، ممکن است این تصور را تقویت کند که تغییر وزیر به تنهایی اثر منفی فوری بر سیاست‌های کلان ندارد و بازار به دنبال ثبات باقی می‌ماند. با این حال، سناریو نزولی نیز قابل تصور است. اگر فعالان بازار، برکناری همتی را نشانه‌ای از ناپایداری سیاسی در دولت پزشکیان و تشدید اختلافات بین قوا تفسیر کنند، ممکن است، شاخص کل با فشار فروش مواجه شود. این نگرانی به ویژه در شرایطی تقویت می‌شود که جانشین همتی هنوز مشخص نشده و ابهام در سیاست‌های اقتصادی آتی، ریسک‌گریزی سرمایه‌گذاران را افزایش می‌دهد. تجربه تاریخی نیز نشان می‌دهد که بورس تهران در برابر تغییرات ناگهانی کابینه، مانند استیضاح وزرای اقتصادی در دولت‌های گذشته، گاهی با افت اولیه سپس اصلاح روبه‌رو شده است. برای مثال در سال ۱۳۹۷ پس از استیضاح مسعود کرباسیان، شاخص کل ابتدا کاهش یافت اما با تثبیت شرایط به روند صعودی بازگشت.

عامل کلیدی دیگر، وضعیت کلی اقتصاد و انتظارات تورمی است. پزشکیان در صحبت‌هایش به بدهی‌های کلان و ناتری‌ها اشاره کرد که نشان‌دهنده عمق بحران است. اگر بازار این استیضاح را به عنوان نشانه‌ای از ناتوانی دولت در حل مشکلات تلقی کند، ممکن است اعتماد به سهام شرکت‌های بزرگ به ویژه در بخش‌های بانکی و صنعتی کاهش یابد و شاخص کل افت کند. از سوی دیگر، کاهش موقت نرخ دلار و احتمال تزریق نقدینگی برای جبران کسری‌ها می‌تواند، سهام شرکت‌های کوچک‌تر و بازار پایه را تقویت کند که این موضوع به رشد شاخص هم‌وزن منجر شود، حتی اگر شاخص کل تغییر چندانی نکند.

در مجموع، واکنش بورس تهران در روز دوشنبه به استیضاح همتی احتمالاً ترکیبی از نوسانات اولیه خواهد بود. با توجه به شواهد موجود، سناریوی محتمل‌تر، رشد اندک شاخص کل (بین ۵۰۰ تا ۱۵۰۰ واحد) در کنار افزایش شاخص هم‌وزن است به ویژه اگر اخبار مثبتی از کاهش نرخ ارز یا معرفی سریع جانشین همتی منتشر شود. اما این واکنش کوتاه‌مدت خواهد بود و در میان‌مدت، جهت‌گیری بازار به سیاست‌های جانشین همتی و تحولات ارزی بستگی دارد. ابهامات سیاسی و اقتصادی همچنان سایه سنگینی بر بورس خواهند داشت و هرگونه بی‌ثباتی جدید می‌تواند این پیش‌بینی را معکوس کند.

۱۳۰

هزار میلیارد تومان

بدهی

مسعود پزشکیان در جلسه استیضاح عبدالناصر همتی به بدهی‌های انباشته‌شده از جمله ۱۳۰ هزار میلیارد تومان بدهی تأمین اجتماعی اشاره کرد و گفت که بدون تکیه بر بودجه دولتی، این صندوق‌ها قادر به پرداخت حقوق بازنشستگان نیستند. همچنین رئیس دیوان محاسبات در تفریح بودجه ۱۴۰۲ اعلام کرد که ۱۲ صندوق از ۱۵ صندوق بازنشستگی در وضعیت بحرانی قرار دارند.

۱۳۵

هزار میلیارد تومان

از بودجه

در سال‌های اخیر، سهم کمک‌های دولت به صندوق‌های بازنشستگی از بودجه عمومی به‌طور مداوم افزایش یافته است. به‌عنوان مثال، در لایحه بودجه ۱۴۰۳ حدود ۱۳۵ هزار میلیارد تومان برای کمک به صندوق بازنشستگی کشوری در نظر گرفته شده است، در حالی که این رقم در سال ۱۳۹۲ تنها ۱۱ هزار میلیارد تومان بود. این افزایش نشان‌دهنده رشد وابستگی این صندوق‌ها به منابع دولتی است.

چشم بستن بر مشکلات

آیا با پیاده شدن عبدالناصر همتی از قطار دولت، بحران‌های اقتصاد ایران حل و فصل می‌شود؟

استیضاح را به عنوان رامحل مناسبی زیر سوال ببرد. با این حال این دفاع، نتوانست مانع از رأی عدم اعتماد نمایندگان به همتی شود و او با ۱۸۲ رأی استیضاح شد. این نتیجه نشان‌دهنده شکاف عمیق بین دولت و مجلس و نارضایتی گسترده از وضعیت اقتصادی بود اما سخنان پزشکیان تلاشی برای حفظ انسجام دولت و جلب حمایت در برابر چالش‌های پیش‌رو به نظر می‌رسید.

تصویر سال آینده

چنانکه مسعود پزشکیان در مجلس شرح داد، دولت چهاردهم در شرایط سختی به سر می‌برد و اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۴ باید منتظر روزهای سخت‌تری باشد. نخستین و بزرگ‌ترین مشکل، فشارهای ناشی از تحریم‌های بین‌المللی است. مسعود پزشکیان تا امروز بارها به تأثیر عمیق تحریم‌ها اشاره کرده و در جلسه استیضاح عبدالناصر همتی هم تأکید داشت که کشور درگیر جنگ اقتصادی تمام‌عیار است. او از عدم توانایی کشورهای همسایه مانند قطر، ترکیه و عراق در بازپرداخت بدهی‌های ارزی به ایران به دلیل محدودیت‌های تحریمی سخن گفت. این انزوای مالی، دسترسی به منابع ارزی را محدود کرده و احتمالاً در سال ۱۴۰۴ با تشدید سیاست فشار حداکثری دولت آمریکا تحت رهبری دونالد ترامپ، صادرات نفت به زیر ۵۰۰ هزار بشکه در روز کاهش یابد و درآمد ارزی کشور به شدت افت کند. این کاهش عرضه ارز، نوسان شدید نرخ دلار و تورم بالا را به دنبال خواهد داشت.

دومین چالشی که می‌شود از سخنان آقای پزشکیان برداشت کرد، ناترازی‌های ساختاری در اقتصاد است که رئیس جمهوری آن‌ها را میراث گذشته می‌داند. او در سخنانش به بدهی‌های کلان دولت اشاره کرد و گفت: ۹۰ هزار میلیارد تومان در بخش بهداشت، ۱۲۰ هزار میلیارد تومان در وزارت نیرو و ۱۲۰ هزار میلیارد تومان در تأمین اجتماعی. این ناترازی‌ها در کنار کسری بودجه مزمن، دولت را مجبور به استقراض یا چاپ پول می‌کند که نتیجه آن رشد نقدینگی و تورم بیشتر خواهد بود. پزشکیان همچنین به ناترازی انرژی از جمله کمبود گاز و برق اشاره کرده که در سال ۱۴۰۴ می‌تواند، تولید صنعتی را مختل کند و هزینه‌های عملیاتی را افزایش دهد.

سومین مشکل، ضعف در سیاست‌گذاری و مدیریت اقتصادی است. پزشکیان در دفاع از همتی تأکید کرد که تصمیم‌های اقتصادی به‌صورت جمعی در شورای عالی هماهنگی سران قوا گرفته شده و نمی‌توان تمام مسئولیت را به یک فرد نسبت داد. این اظهارات نشان‌دهنده فقدان انسجام و اقتدار در سیاست‌گذاری است که احتمالاً در سال ۱۴۰۴ نیز ادامه خواهد یافت. او همچنین به ناتوانی دولت در مهار انتظارات تورمی اشاره کرد و گفت که بخشی از گرانی‌ها خارج از کنترل دولت است که این موضوع اعتماد عمومی به سیاست‌های اقتصادی را تضعیف می‌کند و می‌تواند به هجوم بیشتر به بازار ارز و تشدید بحران منجر شود.

چهارمین چالش، کاهش قدرت خرید مردم و افزایش نابرابری است. پزشکیان در صحبت‌هایش به طور ضمنی از فشار معیشتی بر مردم سخن گفت و توضیح داد که دولت با وجود تلاش برای پرداخت حقوق‌ها و تأمین کسری بودجه، نمی‌تواند به سرعت مشکلات را حل کند. با تورم پیش‌بینی شده بالای ۵۰ درصد در سناریوهای بدبینانه و رشد اقتصادی نزدیک به صفر یا منفی، سال ۱۴۰۴ می‌تواند شاهد گسترش فقر و تنش‌های اجتماعی باشد به ویژه که او از نبود منابع کافی برای جبران این فشارها گلایه کرده است.

در نهایت، آقای پزشکیان به وابستگی حل مشکلات به عوامل خارجی و داخلی اشاره کرده است. او در اظهاراتی دیگر گفته که بدون اصلاح روابط خارجی و جذب سرمایه‌گذاری، رسیدن به رشد اقتصادی مطلوب غیرممکن است. اما با توجه به بن‌بست دیپلماتیک کنونی و عدم تمایل به مذاکره، چشم‌انداز رفع تحریم‌ها در سال ۱۴۰۴ تیره است. در داخل نیز، از ضرورت همکاری قوا و استفاده از

۱۶

صندوق

ورشکسته

براساس گزارش‌های پیشین مرکز پژوهش‌های مجلس ۱۴ صندوق از ۱۶ صندوق بازنشستگی کشور از نظر مالی ورشکسته‌اند. صندوق‌های بازنشستگی در ایران به‌ویژه صندوق بازنشستگی کشوری، نیروهای مسلح و تأمین اجتماعی، سال‌هاست که با بحران ناترازی مالی مواجه‌اند و به بودجه عمومی دولت وابستگی شدیدی دارند که این وابستگی به دلیل عواملی تشدید هم شده است.

سعید خوش‌بین

گروه اقتصاد

عبدالناصر همتی نخستین وزیر استیضاح شده دولت مسعود پزشکیان نام گرفت. وزیری که می‌خواست و می‌توانست فرمانده اقتصاد ایران باشد اما اراده سیاسی نگذاشت که او به کارش ادامه دهد.

نشست استیضاح آقای همتی در شرایطی برگزار شد که اقتصاد ایران تحت فشار شدید نوسان‌های ارزی، تورم بالا و مشکلات معیشتی قرار داشت. مسعود پزشکیان در این جلسه حضور یافت تا از وزیر اقتصاد خود دفاع کند و تلاش کرد با ارائه توضیحاتی، مسئولیت مشکلات اقتصادی را از دوش همتی بردارد و آن را به شرایط ساختاری و فشارهای خارجی نسبت دهد. او در سخنرانی خود در جمع نمایندگان تأکید کرد که کشور در وضعیت جنگی تمام‌عیار قرار دارد و این جنگ اقتصادی، چالش‌هایی فراتر از توان یک فرد یا یک وزارتخانه ایجاد کرده است. مسعود پزشکیان در بخش ابتدایی صحبت‌هایش به ناترازی‌های گسترده‌ای اشاره کرد که دولت او از زمان تحویل گرفتن قدرت در تابستان ۱۴۰۳ با آن مواجه بوده است. او با اشاره به ارقام مشخص از بدهی‌های انباشته شده در بخش‌های مختلف پرده برداشت: ۹۰ هزار میلیارد تومان بدهی وزارت بهداشت، ۱۲۰ هزار میلیارد تومان بدهی وزارت نیرو، ۱۲۰ هزار میلیارد تومان بدهی تأمین اجتماعی و ۱۲۰ هزار میلیارد تومان هزینه مورد نیاز برای نگهداری جاده‌ها، رئیس جمهوری این اعداد را به عنوان نمونه‌هایی از مشکلات ساختاری عمیق معرفی کرد که نمی‌توان آن‌ها را در بازه زمانی کوتاه ۶ ماهه حل کرد. به گفته او، این ناترازی‌ها در حوزه‌های آب، برق، گاز و زیرساخت‌ها از گذشته به ارث رسیده و دولت فعلی را در موقعیت دشواری قرار داده است. او در ادامه به فشارهای خارجی ناشی از تحریم‌ها پرداخت و اظهار کرد که حتی کشورهای مانند قطر، ترکیه و عراق، که به ایران بدهکار هستند، از بازگرداندن دلارهای بلوکه شده ایران خودداری می‌کنند. آقای پزشکیان این موضوع را نشانه‌ای از شدت و عمق جنگ اقتصادی دانست و گفت: در چنین شرایطی، انتظار حل سریع مشکلات از یک وزیر یا حتی کل دولت واقع‌بینانه نیست. او با لحنی احساسی توضیح داد که گاهی از بیان عمومی این مسائل خودداری می‌کند تا مردم ناامید نشوند اما تأکید کرد که کشور با بحرانی عمیق دست‌وپنجه نرم می‌کند. یکی از محورهای مهم صحبت‌های آقای پزشکیان، دفاع از عبدالناصر همتی با تأکید بر تصمیم‌گیری جمعی در تصمیم‌های اقتصادی بود. او اعلام کرد که تمام سیاست‌های پولی، بانکی و ارزی در جلسات شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران سه قوه با حضور تیم اقتصادی دولت، روسای کمیسیون‌های اقتصادی مجلس و کارشناسان اتخاذ شده است. به همین دلیل، او انداختن تمام تصمیم‌ها به گردن همتی را «بی‌انصافی» خواند و خواستار نگاه کلان‌تر به مسائل شد. رئیس‌جمهور پزشکیان در بخش دیگری از سخنانش به طور ضمنی به منتقدان استیضاح‌کنندگان اشاره کرد و گفت که حل مشکلات اقتصادی نیازمند زمان و همکاری است نه جدال و کشمکش. او با اشاره به اینکه وزرایش هنوز فرصت کافی برای چیدن مدیران خود و اجرای برنامه‌هایشان نداشته‌اند از نمایندگان خواست به جای تضعیف دولت، دست آن را بگیرند. او همچنین به طور تلویحی از عملکرد همتی دفاع کرد و گفت که دولت در ۵ ماه گذشته توانسته ۸۵۰ هزار میلیارد تومان کسری بودجه را تأمین کند و حقوق‌ها را بدون تأخیر پرداخت کرده که این دستاوردی قابل‌توجه در شرایط بحرانی کنونی است.

در مجموع، صحبت‌های پزشکیان در این جلسه ترکیبی از دفاع از همتی، تبیین شرایط بحرانی کشور و درخواست از مجلس برای همکاری بود. او تلاش کرد با ارائه تصویری واقع‌بینانه از مشکلات ساختاری و خارجی از شدت انتقادات علیه وزیر اقتصاد بکاهد و

گزارش سینمای ایران

اکران فیلمها تا ابتدای بهار

در رمضان سینماها تا ساعت ۲ باامداد
اکران خواهند داشت

علی سرتیپی، تهیه‌کننده سینما درباره طرح اکران «افطار تا سحر» به خبرنگار سینمایی گفت: عنوان این طرح، افطار تا سحر است اما اکران فیلمها در این طرح، از افطار تا نیمه‌شب، یعنی حوالی ساعت ۲، ادامه خواهد داشت.

او ادامه داد: اگر بگوییم افطار تا سحر عده‌ای معترض می‌شوند که نباید مردم را تا سحر در سینما نگه داشت؛ از این رو اکران فیلمها در این طرح نهایت تا نیمه‌شب خواهد بود. سینماهایی که شرایط اجرای این طرح را دارند از آن استفاده می‌کنند و در این ساعات، تخفیفاتی روی بلیت اعمال خواهد شد.

سرتیپی در پاسخ به شرایط نیمه‌بها شدن بلیت در این طرح، گفت: هر سینمایی شرایط خودش را دارد؛ در بعضی سینماها قبل از افطار بلیت نیمه‌بها می‌شود، در بعضی دیگر بعد از افطار نیمه‌بها می‌شود و در سینماهای دیگری هم ۱۲ شب به بعد نیمه‌بها می‌شود؛ این موضوع یکشنبه در جلسه با شورای صنفی تصمیم‌گیری می‌شود.

عضو شورای عالی تهیه‌کنندگان سینما ادامه داد: تلاقی عید با ماه رمضان سبب می‌شود این طرح بهتر جواب بدهد؛ در صورت اجرای خوب و اطلاع‌رسانی درست، مخاطبان بیش از سال‌های قبل، از این طرح استقبال خواهند کرد.

او تاکید کرد: باید سینماداران و صاحبان فیلم برای اکران فیلمها در این طرح، تصمیم‌گیری کنند. وزارت ارشاد و نیروی انتظامی نیز طرف‌های دیگر ماجرا هستند که باید این طرح به تایید آنها برسد.

پیش‌تر مدیر روابط عمومی سازمان سینمایی با اعلام اجرایی شدن این طرح گفت: اجرای این طرح اجباری نیست و هر سینمایی که تمایل داشته باشد، می‌تواند در این باره اقدام کند.

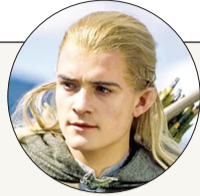
در طول ۱۷ سال اخیر، مشوق‌های مختلفی برای اکران رمضان در نظر گرفته شد. در برخی مواقع، سانس‌های پیش از اذان نیمه‌بها شد. در برخی سال‌ها نیز سانس‌های پس از افطار، نیمه‌بها اعلام شد. در بعضی سال‌ها اعلام شد که هفته‌های نمایش فیلم در طول ماه رمضان، جزو ۷ هفته نمایش عادی آن اثر محاسبه نمی‌شود و در برخی سال‌ها نیز تلاش کردند تا با حضور بازیگران معروف، رونقی به اکران این ماه بدهند. اما تجربه نشان داده که هیچ‌یک از این موارد نتوانستند سپر امنیتی قدرتمندی را برای این ماه ایجاد کنند، بلکه آن عنصری که سبب شد تا اکران رمضان به بازه طلایی سینماها تبدیل شود، تنها یک برنامه‌ریزی خوب در مورد آثار پرمخاطب بوده است؛ رویکردی که اکنون یک نیمه آن فراهم است و باید دید بر روی این آثار پرمخاطب، چه برنامه‌ریزی دقیقی صورت خواهد پذیرفت.

خوراک سینما برای رمضان امسال، بسیار پرمایه است و اغراق نیست اگر عنوان کنیم، سینما در هیچ سالی مانند امسال دست پرمایه‌ای برای اکران رمضان نداشته است. ۶ فیلم روی پرده، اکنون استطاعت آن را دارند که در اکران رمضان امسال جریان‌سازی کرده و خاطرهای خوش را برای گیشته امسال و سال آینده سینماها رقم بزنند اما لازم است تا با یک برنامه‌ریزی مهندسی‌شده، نسبت به استحصال بیشترین میزان بهره‌وری از این فرصت، اقدام شود. ۲ تا ۳ فیلم اکران کنونی، این ظرفیت را دارند که به سانس‌های شبانه کشیده شوند و به همین دلیل می‌توان تمهیدات لازم را برای ارائه سانس‌های نیمه‌شب این فیلمها در تمامی پردیس‌های بزرگ فراهم کرد. با توجه به تغییر سبک زندگی مردم، این طرح می‌تواند به شکل گسترده‌ای در تمامی استان‌های کشور عملیاتی شود و به‌مانند سال‌های گذشته این طرح به پایتخت و چند مرکز استان بزرگ محدود نشود.

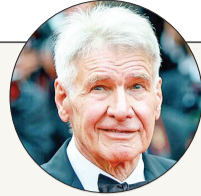
تعویق فیلمبرداری بتمن

مدیران کمپانی برادران اواخر سال تازه میلادی را به‌عنوان زمان شروع کار فیلمبرداری قسمت دوم «بتمن» اعلام کرده‌اند. علت تاخیر در شروع کار تولید این اکشن ابرقهرمانانه تغییراتی است که در فیلمنامه آن ایجاد می‌شود. قبل از این قرار بود کلید فیلمبرداری بتمن ۲ حوالی فصل تابستان ۲۰۲۵ با حضور رابرت پاتینسن در نقش اصلی زده شود. نوع استفاده از جلوه‌های ویژه در این فیلم تغییر خواهد کرد.

اکران با تاخیر ارباب حلقه‌ها

اکران فیلم پیش‌درآمد «ارباب حلقه‌ها: شکار گالوم» به کارگردانی اندی سرکیس با یک سال تاخیر مواجه شد. سرکیس در مصاحبه با «ادیرکت» می‌گوید: «بله، در سال ۲۰۲۶ اکران نمی‌شود. در ابتدا قرار بود دسامبر ۲۰۲۶ باشد. دسامبر ۲۰۲۷ خواهد بود. در ابتدای فرآیند نگارش فیلمنامه هستیم. اواخر امسال وارد مرحله پیش‌تولید می‌شویم. این مرحله وقت زیادی می‌برد، ۶ یا ۷ ماه و بعد سال فیلمبرداری می‌کنیم.»

فورد از اسکار بازماند

هریسون فورد که قرار بود از شرکت‌کنندگان در مراسم اسکار یکشنبه‌شب (بامداد امروز به وقت ایران) باشد و برای اهدای جایزه روی صحنه برود، در این مراسم حضور نخواهد داشت. دلیل این امر بیماری فورد ۸۲ساله است و جمعه تشخیص زونا در وی داده شده است. زونا، یک عفونت ویروسی است که نقطه‌های دردناک پوستی ایجاد می‌کند، اما تهدیدکننده زندگی بیمار نیست.

قلب تاریخ در سریال ۱۰۰ میلیون دلاری

مجموعه تلویزیونی معاویه روی آنتن شبکه ام‌بی‌سی عربستان رفت

کلودیو نادری
دبیر گروه
سینما و تلویزیون

اینطور که از شواهد برمی‌آید، مصری‌ها به‌عنوان قطب سریال‌ساز اعراب در این یکی دو دهه اخیر از ماه رمضان برای نمایش و پخش سریال‌های استراتژیک بهره می‌برند و با ساخت مجموعه‌ها پررزنه و فاخر تاریخی تصمیم بر ارائه روایت‌های تازه از اسلام و شخصیت‌های مهم اسلامی دارند.

آنها رمضان سال گذشته سریال «حشاشین» را به نمایش

گذاشتند که جنجال‌هایی را برانگیخت اما پربیننده شد. این مجموعه به خلافت فاطمیان و گروه حشاشین می‌پردازد در آن دوره حسن صباح رهبری گروه حشاشین را عهده‌دار بود که به انجام ترورهای خونی‌ترین شخصیت‌های برجسته مشهور بود. اما مصری‌ها روایت تازه‌ای را آنطور که مطابق میل‌شان بود از صباح ارائه دادند تا تصور تاریخی از این شخصیت را تطبیق کرده و او را به‌عنوان یکی از رهبران تاثیرگذار و مهم تاریخ اسلام مطرح کنند. این مجموعه تلویزیونی در جهان عرب به‌عنوان یکی از بهترین آثار هنری در سال‌های اخیر شناخته شده و با استقبال گسترده‌ای از شمال آفریقا تا خاورمیانه روبه‌رو شد. انتشار «حشاشین» به دلیل تحریف‌های تاریخی در ایران ممنوع شد. ساخت این سریال حدود دو سال طول کشید و نزدیک به ۱۲ میلیون دلار هزینه برد. در واقع «حشاشین» یکی از سریال‌های مهم و فاخر مصری‌ها به حساب می‌آید که حساب ویژه‌ای روی آن باز کرده بودند و تا اندازه زیادی به آنچه می‌خواستند، رسیدند. اعراب حالا تصویر تازه‌ای از حسن صباح به تماشاگران خود از آسیا و شمال آفریقا و سایر ممالک اسلامی ارائه دادند که با آنچه در تاریخ آمده، فاصله دارد اما با نفوذ و تاثیرگذاری این مجموعه بر مسلمانان و اعراب چه کسی می‌تواند خلاف آنچه در این سریال آمده را برای تماشاگران این مجموعه تبیین کند. در واقع سریال کار خود را انجام داده و تماشاگر عوام هر آنچه را در تصویر می‌بینند، باور می‌کند؛ تصویری مطابق آنچه در سریال آمده از حسن صباح، یاران او و آن مقطع تاریخی به خاطر سپردند و به دیگر به راحتی نمی‌توان آن را از ذهن مخاطبان میلیونی این سریال پاک کرد.

سیاست ساخت سریال‌های این چنینی درباره شخصیت‌های تاریخی و مذهبی در مصر در دو سال گذشته به خوبی نشان می‌دهد که آنها با توجه به ظرفیت‌های ماه رمضان برای جلب تماشاگران تلویزیونی، برنامه‌ریزی بلندمدتی انجام دادند تا در این دوره زمانی روایت‌هایی تازه تاریخی از شخصیت‌های مهم و شاخص ارائه دهند و مانند همان کاری که با «حشاشین» انجام دادند، روی مخاطب چند میلیونی خود اثر بگذارند.

در همین راستا و از ابتدای رمضان امسال سریال پررزنه و جنجالی از شبکه ام‌بی‌سی عربستان روی آنتن رفت که می‌تواند چالش‌های بسیاری میان شیعه و سنی به وجود آورد و مایه بروز اختلافات تازه در این مقطع زمانی خاص شود. سریال «معاویه» از تولیدات این شبکه است که گفته می‌شود با بودجه ۱۰۰ میلیون دلاری برای پخش در ماه رمضان ساخته شده

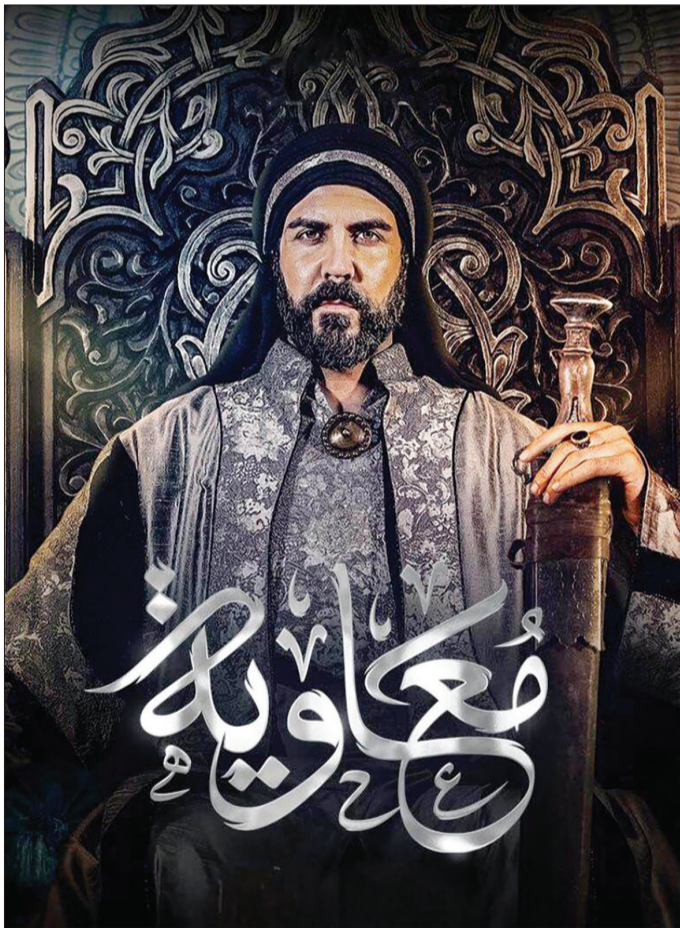
است. سال گذشته اپلیکیشن شاهد وابسته به شرکت رسانه‌ای ام‌بی‌سی عربستان سعودی اعلام کرد که سریال «معاویه» خارج از برنامه پخش این شبکه در ماه رمضان است و در این ماه پخش نخواهد شد. آن زمان اعلام شد حذف سریال «معاویه» از برنامه پخش ماه مبارک رمضان در سایه همگرایی عربستان و ایران و افزایش تلاش‌ها برای کاهش تنش در منطقه صورت گرفته است. از آن سو مسئولان شبکه ام‌بی‌سی هم بعد از طرح برخی اعتراضات و انتقادات در عراق، تصمیم گرفتند پخش آن را به تعویق بیندازند. اما حالا با اتفاقاتی که در منطقه به‌خصوص در سوریه و غزه و لبنان رخ داده، این شبکه تصمیم

رخ داده‌های سریال «معاویه» درباره شخصیت معاویه، دوره فتنه بزرگ و کشمکش بر سر جانشینی پس از عثمان بن عفان، دوران خلافت امام علی (ع) و همچنین رخ داده‌های مربوط به شهادت امام حسین (ع) در کربلای معلی و جنگ‌های جمل و صفین است. این سریال که از پس از تعلیق دوساله، مجدد آماده پخش شده، به‌وضوح تلاش دارد تا چهره‌های مثبت و تحریف‌شده از معاویه بن ابی‌سفیان، یکی از شخصیت‌های جنجالی تاریخ اسلام، ارائه دهد. درحالی که منابع تاریخی معتبر، معاویه را به‌عنوان یکی از دشمنان سرسخت اهل بیت (علیهم‌السلام) معرفی می‌کنند و خیانت او را در جنگ‌های مختلف با امام و خلیفه وقت، حضرت علی علیه‌السلام و نقض پیمان صلح امام حسن (علیه‌السلام) و بدعت فراوان در سنت حضرت رسول اکرم حضرت محمد مصطفی (صلی‌الله علیه و آله) ثبت کرده‌اند، این سریال با نادیده گرفتن این واقعیات تاریخی، او را به‌عنوان یک رهبر زیرک و تاثیرگذار به تصویر می‌کشد.

شبکه ام‌بی‌سی دراما مصر در تبلیغ این سریال نوشت: «حماسه تاریخی معاویه داستان امپراتوری است که تاریخ فراموش‌نشده‌ای را نوشت که از شرق تا غرب امتداد داشت». طارق‌العریان (۶۲ساله - مصری) کارگردان و خالد صلاح (۵۶ساله - مصری) نویسنده این سریال است. در این سریال بازیگرانی در نقش سه امام اول شیعیان جلوی دوربین می‌روند. نقش امام علی را در این سریال، «ایاد نصار»، هنرمند اردنی و نقش معاویه را «لجین اسماعیل» (بازیگر سوری) بازی می‌کند. در ابتدا قرار بود علی سلیمان، بازیگر فلسطینی نقش معاویه را ایفا کند اما با انصراف او، بازیگر سوری (لجین اسماعیل) جایگزین شد. تصویربرداری این سریال که پرهزینه‌ترین سریال عربی نام گرفته سال ۲۰۲۲ شروع شد.

پیش‌نمایش این سریال طی ساعات گذشته شاهد جنجال‌های گسترده‌ای بود تا جایی که سریال به دلیل سناریوی تحریم‌شده، پخش این مجموعه از همین ابتدا با اعتراض شدید نهادهای مذهبی مصر و دیگر ممالک اسلامی روبه‌رو شده، و به‌ویژه دانشگاه الزهر مصر، مخالفت مطلق خود را با نمایش شخصیت‌های صحابه اعلام کرد و آن را «از نظر مذهبی حرام» دانست. شورای علمای ارشد، یعنی عالی‌ترین نهاد مذهبی در عربستان سعودی تایید کرد که موضعش در مورد تصویر صحابه برای سال‌ها روشن و ثابت بوده است، زیرا پیش از این آثار قبلی را که به شخصیت‌های تاریخی اسلامی می‌پردازد، مانند سریال «عمر بن الخطاب» رد کرده بود.

عبدالفتاح عبدالغنی العوری، یکی از اعضای این شورا، در بیانیه‌ای ویژه به المصری‌ها توضیح داد که به تصویر کشیدن شخصیت معاویه بن ابی‌سفیان که یکی از کاتبان وحی بود، از نظر شرعی غیرقابل قبول است و یادآور شد که به تصویر کشیدن آثار نمایشی در هیچ شرایطی جایز نیست. روشن است که این واکنش تنها نسبت به نشان دادن تصویر معاویه از سوی علمای سنی صورت گرفته و در آینده‌ای نزدیک شاهد واکنش‌های شدیدتری از سوی علمای شیعه به پخش این سریال جنجالی خواهیم بود و معلوم نیست عاقبت «معاویه» در رمضان امسال چه خواهد شد.

گرفته که سریال ۱۰۰ میلیون دلاری خود را روی آنتن بفرستد و بدیهی است که عربستان نمی‌تواند از پخش مجموعه‌ای چنین پررزنه بیش از این ممانعت کند. این کشور با صرف هزینه بالا و سرمایه‌گذاری بسیار، سریالی درباره یکی از شخصیت‌های مهم مذهبی خود ساخته که بیش از این پخش آن را به تعویق نخواهد انداخت. چراکه آنهایی که از ابتدا اساس تولید این سریال را پی‌ریزی کردند، می‌دانستند با چه هدف و سیاستی دست به تولید این مجموعه زدند و چه روایت و داستان‌های تازه‌ای را از تاریخ اسلام به تصویر خواهند کشید. با همه اینها همچنان پخش این مجموعه به دلیل حساسیت بالایی که در میان شیعیان ایجاد خواهد کرد و اختلافاتی که به آن دامن زده خواهد شد، در عراق ممنوع است. اما در دنیای امروز مگر می‌توان دسترسی به سریالی را که روی آنتن یکی از مهم‌ترین شبکه‌های سرگرمی عرب‌زبان می‌رود، محدود کرد. شیعیان به محض پخش شدن این مجموعه به آن دسترسی خواهند داشت و نکته مهم این است که با زیرنویس زبان‌های مختلف در اختیار آنان قرار خواهد گرفت.

دیدگاه: گزارش خارجی

طرح لندن - پاریس

انگلیس و فرانسه به دنبال چه فرمتی برای آتش‌بس در اوکراین هستند؟

انگلیس، فرانسه و اوکراین در حالی با یکدیگر برای کار روی آتش‌بس با روسیه و ارائه آن به واشنگتن توافق کردند که رئیس‌جمهور ایالات‌متحده از پیش‌گفت‌وگوهای مستقیم خود با مسکو برای دستیابی به صلح آغاز کرده است. کی‌یر استارمر، نخست‌وزیر انگلیس در شرایطی که خود را برای میزبانی نشست سران اروپایی آماده می‌کرد، گفت که بریتانیا، فرانسه و اوکراین توافق کرده‌اند تا روی طرح آتش‌بس برای ارائه به ایالات‌متحده کار کنند.

این نشست تحت‌الشعاع مشاجره لفظی «دونالد ترامپ»، رئیس‌جمهور آمریکا و «ولودیمیر زلنسکی» رئیس‌جمهور اوکراین در دیدار روز جمعه آنها در کاخ سفید قرار گرفت که در جریان آن، ترامپ همتای اوکراینی خود را به دلیل ناسپاسی او از حمایت واشنگتن از کی‌یف در نبرد با روسیه هدف سرزنش شدید قرار داد. اما استارمر گفت که تمرکز خود را روی بازگرداندن مذاکرات صلح و استفاده از شکست مذاکرات به عنوان فرصتی برای تعامل مجدد با ترامپ و زلنسکی و «امانول ماکرون» رئیس‌جمهور فرانسه به جای افزایش لفاظی قرار داده است.

کی‌یر استارمر به شبکه بی‌بی‌سی گفت: اکنون توافق کرده‌ایم که بریتانیا، همراه با فرانسه و احتمالاً یک یا دو طرف دیگر، روی طرحی برای توقف درگیری‌ها با اوکراین کار کنند سپس درباره این طرح با ایالات‌متحده بحث خواهیم کرد. استارمر و ماکرون هر دو از روز جمعه با ترامپ صحبت کرده‌اند. بنابراین نشست لندن در دفاع از کی‌یف، متحد جنگ‌زده آن و تقویت دفاع قاره اهمیت بیشتری یافته است.

گفته شده که این نشست احتمالاً شامل گفت‌وگوهایی در مورد ایجاد یک نیروی نظامی اروپایی برای اعزام به اوکراین برای ایجاد آتش‌بس خواهد بود. استارمر اعلام کرده که این اتحاد شامل «اتلافی از مشتاقان» خواهد بود. این نشست که در عمارت «لنکستر هاوز» با قدمت ۲۰۰ سال در نزدیکی کاخ باکینگهام برگزار می‌شود، در پی تلاش‌ها برای تعامل با ترامپ در کاخ سفید با هدف قرار دادن اوکراین در مرکز مذاکرات و متمایل کردن وفاداری او به اروپا صورت می‌گیرد. سران کشورهای فرانسه، آلمان، دانمارک، ایتالیا، هلند، نروژ، لهستان، اسپانیا، کانادا، فنلاند، سوئد، جمهوری چک و رومانی نیز در آن حضور خواهند داشت. وزیر امور خارجه ترکیه، دبیرکل ناتو و روسای کمیسیون اروپا و شورای اروپا از دیگر حاضران در این اجلاس خواهند بود.

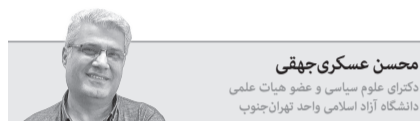
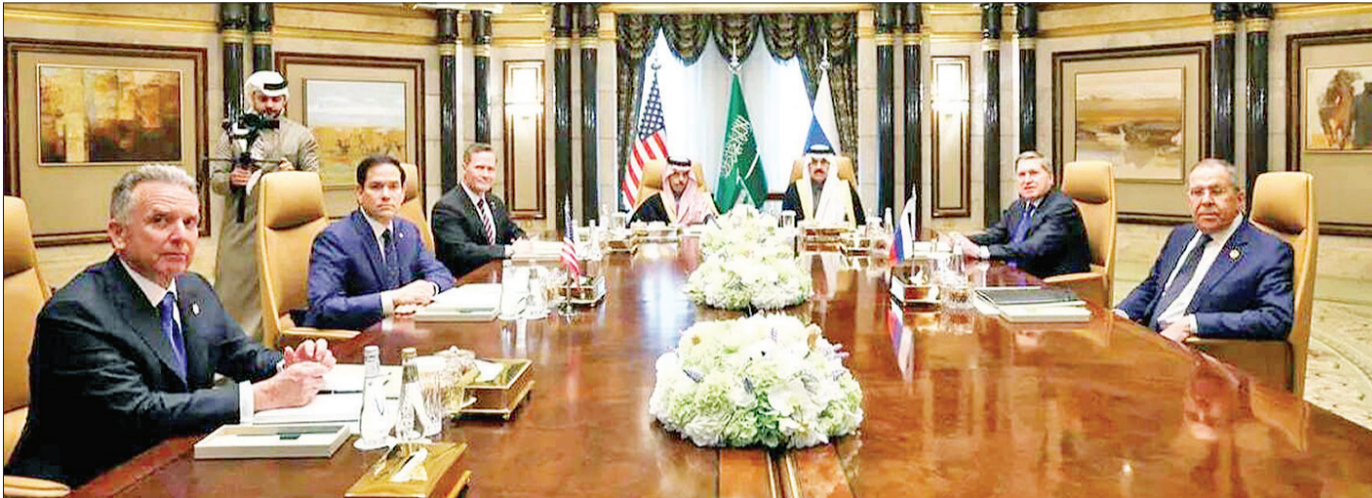
زلنسکی پس از شکست در کاخ سفید از حمایت گسترده رهبران سراسر اروپا برخوردار شد که از زمانی که ترامپ مذاکرات صلح را به‌طور مستقیم با «ولادیمیر پوتین»، رئیس‌جمهور روسیه آغاز کرد، نارام بوده‌اند. اوکراین نیز دیگر نمی‌تواند روی حمایت ایالات‌متحده حساب کند. از این رو برخی کارشناسان می‌گویند که اروپا دیگر باید وارد عمل شود و می‌تواند حدود ۲۰۰ میلیارد یورو (۲۰۷ میلیارد دلار) از دارایی‌های توقیف شده روسیه را برای کمک به تأمین مالی این تلاش آزاد کند. به گفته ریچل لاهاس، مدیرکل موسسه خدمات متحد رویال، یک اندیشکده دفاعی و امنیتی مستقر در انگلیس، هدف فوری نشست لندن باید حفظ اوکراین در نبرد باشد تا بتواند از قدرتمندترین موضع مذاکره کند. این سخنان نخست‌وزیر انگلیس در حالی مطرح شده که وی (جمعه) و پس از درگیری زلنسکی با ترامپ با رئیس‌جمهور اوکراین تماس گرفته تا او را متقاعد کند که به کاخ سفید بازگردد سپس با ترامپ تماس گرفت تا تنش را کاهش دهد؛ اما تلاش‌های او بی‌نتیجه ماند چراکه آمریکایی‌ها به او گفتند پیش از مذاکرات مجدد، لازم است که تنش‌ها کاهش یابد. از آن زمان، زلنسکی تحت فشار رهبران اروپایی قرار گرفته تا سعی کند، رابطه خود را با ترامپ ترمیم کند!

آسوشیتدپرس

پوکر قدرت

وضعیت ایران در شطرنج ژئوپلیتیک خاورمیانه به کدام سمت می‌رود؟

محسن عسکری جعفری
دکترای علوم سیاسی و عضو هیات علمی
دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

تلفیق تاریخ و بازی استراتژیک

قرن سوم پیش از میلاد، کونیوتوس فابیوس ماکسیموس صبر استراتژیک و جنگ فرسایشی، ژنرال هانیبال افسانه‌ای را از ایتالیا بیرون راند و رم را بدون نبردهای بزرگ به پیروزی رساند. او با قطع خطوط تدارکات، جداسازی متحدان و فشار مداوم، دشمن را فرسود و نشان داد که می‌توان با خویشتنداری هوشمندانه به پیروزی رسید.

مذاکرات قدرت‌های بزرگ، مانند گفت‌وگوهای آمریکا و روسیه در ریاض (دوم اسفند ۱۴۰۳) و تحولات اخیر از جمله دیدار تنش‌آلود زلنسکی و ترامپ در واشنگتن، بر پیچیدگی‌های استراتژیک امروز جهان افزودند. این مقاله با تلفیق تاریخ تطبیقی و نظریه بازی‌ها، به این موضوع پرداخته است که ایران در میانه کدام بازی استراتژیک در زمانه کنونی است.

راهبرد فابیوسی

اسرائیل از ابتدای دهه ۹۰ میلادی الگوی فابیوسی را پیاده کرده است. حملات به ایران بدون هدف‌گیری مراکز هسته‌ای یا زیربنایی، همچنین به تعویق افتادن پاسخ ایران به اسرائیل، نمونه‌هایی از صبر استراتژیک و طرف ماجراست. تلاش آنها با ترور رهبران حزب‌الله لبنان و انعقاد معاهده آتش‌بس با حماس، کاهش حملات حوثی‌ها و بستن راه‌های زمینی و هوایی به لبنان، کاستن از نفوذ ایران در منطقه اما نبرد نظامی فقط در جبهه‌ها محدود نیست. ژرژ کلمانسو، نخست‌وزیر فرانسه در جنگ جهانی اول می‌گفت: «جنگ مساله‌ای بسیار مهم‌تر از آن است که سرنوشت آن به نظامیان سپرده شود» و تل‌آویو و تهران به خوبی بر این موضوع واقف هستند و می‌دانند که پیروزی نه‌فقط در میدان نبرد، بلکه در بازی‌های دیپلماتیک شکل می‌گیرد. بسا روی کار آمدن ترامپ و اعمال سیاست فشار حداکثری، اقتصاد تهران دچار تلاطم شد، همچنین اما از منظر تاریخ تطبیقی، پیروزی‌های فابیوس بدون نبرد زاما (۲۰۲ ق.م) به فرماندهی «سکپیو» کامل نشد.

پوکر قدرت در میدان مذاکرات

دوم اسفند ۱۴۰۳ مذاکرات ریاض قواعد بازی را تغییر داد. آمریکا و روسیه، با میزبانی عربستان و غیبت اوکراین و اتحادیه اروپا گفت‌وگو کردند که احتمال انعقاد معامله‌ای پنهانی را تقویت کرد. نظریه‌بازی‌ها این موقعیت را به شکل «معضل زندانی تکرارشونده» مدل‌سازی می‌کند؛ یعنی تا آنجا که به ایران مربوط است اگر آمریکا و روسیه ضمن معامله بر سر ایران یا یکدیگر همکاری کنند، آنگاه آمریکا با صلح در اوکراین و روسیه با کاهش تحریم‌ها سود می‌برند. سناریوی تعادل نش، که در مقاله پیشین (شماره ۱۹۱۶ روزنامه سازندگی ۱۴۰۳/۱۲/۵) مطرح شد، این معامله را محتمل‌ترین نتیجه می‌دانست.

اما دیدار ترامپ و زلنسکی در واشنگتن، به تنش کشیده شد و به توافق معدنی پنج‌امید و بر پیچیدگی معادلات افزود. عدم توافق آمریکا و اوکراین می‌تواند فشار بر کی‌یف را افزایش دهد و فرصت معامله‌ای میان آمریکا و روسیه را به طور موقت به تعویق بیندازد. در چارچوب نظریه‌بازی‌ها، این تنش نشان‌دهنده تداوم «بازی لبه پرتگاه» (Brinkmanship Policy) میان آمریکا و اوکراین است. اگر زلنسکی نتواند

حمایت آمریکا را جلب کند، احتمال چرخش او به سمت اروپا افزایش می‌یابد. این وضعیت می‌تواند فشار بر روسیه را بیشتر و مسکو را به حفظ موقت اتحاد با ایران ترغیب کند، اما همچنان خطر معامله‌ای پشت‌پرده میان آمریکا و روسیه به ضرر تهران پابرجاست.

سفر لاروف به تهران و تاکید بر اجرای معاهده مشارکت راهبردی میان دو کشور کوششی برای حفظ اتحاد با ایران به نظر می‌رسد، همچنین تاکید عراقچی بر عدم مذاکره مستقیم با واشنگتن تا پایان فشار حداکثری تمایل تهران به بازی لبه پرتگاه را نشان می‌دهد. اما روسیه شریک قابل اعتمادی است؟ حتی اگر گذشته‌های تاریخی را فراموش کنیم باز هم نمی‌توان به راحتی از آخرین رفتار روسیه همچون رای مثبت روسیه به قطعنامه ۱۹۲۹، درگیر کردن ایران در جنگی اروپایی و خالی کردن پشت ایران در سوریه چشم پوشید. آیا مذاکرات ریاض و واشنگتن تکرار تاریخ است؟

تلفیق تاریخ و بازی: کدام بازی در جریان است؟

تحولات منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای این روزها را می‌توان با الگوی زندانی تکرارشونده، شکار گوزن، شطرنج نامتقارن و سیاست «لبه پرتگاه» تحلیل کرد.

در الگوی معضل زندانی تکرارشونده و جنگ فرسایشی، اسرائیل و ایران پیوسته میان صبر استراتژیک (کاهش تنش) و اقدام متقابل در نوسان‌اند. حملات محدود اسرائیل و پاسخ‌های سخت ایران هزینه‌های بازی را بالا برد، اما هر دو بازیگر به صبر استراتژیک روی آوردند. اسرائیل با دیپلماسی منطقه‌ای (پیمان ابراهیم، مذاکرات ریاض) می‌کوشد بازی شکار گوزن (همکاری با قدرت‌های منطقه‌ای و جهانی) را به نفع خود تمام کند.

سفر لاروف به تهران نشان می‌دهد تهران همچنان به شکار گوزن با مسکو امید دارد، با این حال بی‌اعتمادی تاریخی ممکن است این همکاری را شکنندگی کند. عدم توافق میان زلنسکی و ترامپ در واشنگتن، شکار گوزن میان روسیه و آمریکا را به تعویق انداخت که این وضعیت می‌تواند اوکراین را به سمت اروپا سوق داده، فشار بر روسیه را افزایش دهد، اما هم‌زمان فرصت کوتاهی برای تنفس ایران فراهم می‌کند تا اتحاد خود با مسکو را تقویت کند.

در الگوی شطرنج نامتقارن هر حرکت اسرائیل، از خرابکاری سایبری تا حملات هوایی، شرایط را برای ایران تغییر می‌دهد. پاسخ‌های نامتقارن ایران نیز قواعد را برای تل‌آویو سخت‌تر می‌کند. مذاکرات ریاض و تنش اوکراین-آمریکا، حرکات کلیدی در این شطرنج‌اند که ایران را در موقعیت دشواری قرار داده‌اند.

در بازی لبه پرتگاه دو طرف تا آستانه برخورد پیش می‌روند و بازنده کسی است که اول عقب بکشد. حالا تنش میان ترامپ و زلنسکی نشان می‌دهد که بازی لبه پرتگاه نه فقط میان ایران و اسرائیل، بلکه میان آمریکا و اوکراین نیز در جریان است. این پیچیدگی، تصمیم‌گیری را برای تهران دشوارتر می‌کند. در این شرایط اگر ایران به سمت مذاکره مستقیم با غرب یا اتحاد با چین برود، ممکن است از شکست در این بازی اجتناب کند.

پیش‌بینی با تلفیق تاریخ تطبیقی و نظریه‌بازی‌ها

تنش میان زلنسکی و ترامپ و عدم امضای توافق‌نامه معدنی، بسته شدن سریع پرونده اوکراین را به تعویق انداخته است. این وضعیت می‌تواند فشار بر روسیه را افزایش داده، و مسکو را به طور موقت به حفظ اتحاد با ایران وادار کند که

می‌توان آن را «تعادل موقت» نامید. Temporary Equilibrium) با این حال، اگر آمریکا و روسیه در آینده به توافقی دست یابند، سناریوی معامله پنهان میان آمریکا و روسیه بر سر ایران را محتمل‌تر کرده، که به پیچیده‌تر شدن وضعیت ایران می‌انجامد و مسکو ممکن است بار دیگر فکر منافع خود باشد (تعادل نش). عدم توافق زلنسکی و ترامپ، تعادل نش را به طور موقت از سناریوی معامله آمریکا و روسیه دور کرده، اما انگیزه بالایی مسکو و واشنگتن برای کاهش تنش‌ها، این احتمال را زنده نگه می‌دارد.

از دیگر سو، موضع قاطع عراقچی و اعمال فشار حداکثری نشان می‌دهد، احتمال مذاکره مستقیم میان ایران و آمریکا کم‌رنگ است. ایران پس از خروج آمریکا از برجام به دیپلماسی مستقیم بدبین است، مگر اینکه آمریکا عقب‌نشینی کند که این نیز با توجه به رویکرد ترامپ بعید است (سناریوی بعید). اگر معامله ریاض عملی شود، ایران ممکن است به چین روی آورد و معاهده راهبردی با روسیه نیز می‌تواند بستری برای این چرخش فراهم کند اما تحقق این سناریو نیز به زمان و منابع نیاز دارد که ایران از این منظر در مضیقه شدید است (سناریوی ممکن).

ایران در تقاطع ابهام و فرسایش

تا دهم اسفند ۱۴۰۳، ایران در شطرنج ژئوپلیتیک خاورمیانه با موقعیتی شکننده روبه‌رو است. راهبرد فابیوسی اسرائیل، با حملات محدود و فشار دیپلماتیک، تهران را به گوشه رینگ رانده و پنج ماه باقی‌مانده تا ضرب‌الاجل اسنپ‌ک را به آزمونی سرنوشت‌ساز برای ایران بدل کرده است. تنش میان ترامپ و زلنسکی، که به عدم توافق در واشنگتن انجامید، لایه‌ای از پیچیدگی به این بازی افزود. این تنش، آمریکا، روسیه و ایران را در اتلافی ناخواسته و موقت قرار داده، پرسش‌هایی کلیدی پیش‌روی تهران می‌نهد: آیا تعادل شکننده فعلی Tem-porary Equilibrium))، از فشار آمریکا بر ایران می‌کاهد؟ حال که ایران، روسیه و آمریکا ناخواسته در اتحادی موقت گرد هم آمده‌اند، آیا روسیه برای کاهش اختلافات میان تهران و واشنگتن میانجیگری می‌کند؟ یا تعادل موقت شکل گرفته فقط مقدمه‌ای برای معامله‌ای بزرگ‌تر به ضرر ایران است؟

در چارچوب نظریه‌بازی‌ها، این جبهه‌بندی ناخواسته یک «تعادل موقتی» است که ابهام استراتژیک ایران را عمیق‌تر کرده است. روسیه، تحت فشار جنگ اوکراین، ممکن است به طور موقت با حفظ اتحاد با ایران، از شدت گرفتن فشار آمریکا بر تهران بکاهد، اما تاریخ نشان می‌دهد مسکو در بزنگاه‌های حساس، به منافع خود اندیشیده است. اتحادیه اروپا، که با شکاف فزاینده از آمریکا و نزدیکی به اوکراین روبه‌رو است، می‌تواند با فعال کردن اسنپ‌ک، تهران و مسکو را هدف قرار دهد، اما این تصمیم به انسجام شکننده غرب و رویکرد ترامپ بستگی دارد. اسرائیل، به‌عنوان بازیگری اخلاقی‌گر، بعید است اجازه دهد این تعادل به نفع ایران پایدار بماند و با فشار نظامی و دیپلماتیک، می‌کوشد هر روزنه‌ای را برای برون‌رفت تهران ببندد و فرسایش فابیوسی را تداوم بخشد.

این شرایط موقتی، که ریشه در مقاومت اوکراین و عدم تسلیم زلنسکی دارد، ممکن است با چرخش کی‌یف به اروپا یا توافقی حداقلی با روسیه پایان یابد و تمرکز غرب را بر دیگر به‌خاورمیانه بازگرداند. در این میان، ایران یا باید با دیپلماسی هوشمندانه از بازی خارج شود، یا به بازی فرسایش فابیوسی وارد شود. پنج ماه پیش‌رو نه فقط آزمونی برای سیاست خارجی ایران، بلکه صفحه شطرنجی است که نشان می‌دهد تهران چه خواهد کرد.

گزارش

جلسه شفاف‌سازی

امروز در صحن شورای شهر تهران ماجرای دود کردن اتوبوس‌های برقی شهرداری شفاف‌سازی شد

ماجرای دود کردن اتوبوس‌های برقی شهرداری شفاف‌سازی شد. امروز در صحن شورای شهر تهران درباره یک ابهام آغاز شد. او با اشاره به قرارداد چینی زاکانی به دیدبان گفته بود که «متوجه شدم که اتوبوس‌هایی که قرار بود تمام‌برقی باشند، دارای یک موتور دیزلی برای گرمایش مسافران و فضای داخل اتوبوس هستند؛ اگر قرار باشد که ما اتوبوس تمام‌برقی وارد کنیم اما بعد برای گرمایش در فصل سرما و در فصلی که با پدیده آلودگی هوا مواجه هستیم، از موتور دیزلی استفاده کنیم، این نقض غرض است.» او گفته بود که «در گزارشی که به من رسیده، گفته شده که هنگام روشن کردن سیستم بخاری، دود زیادی از اتوبوس ساطع شده است اگر این موضوع صحت داشته باشد، واقعاً جای تاسف دارد ما اتوبوسی می‌خریم که دو برابر یک اتوبوس دیزلی قیمت دارد، اما در فصل زمستان موتور دیزلی آن را روشن می‌کنیم! اگر این اطلاعات درست باشد، حتماً باید تحقیق بیشتری انجام دهیم و ببینیم که داستان این موتور دیزلی چیست».

این گفت‌وگو با تیتراژ «اتوبوس‌های برقی زاکانی دود می‌کنند» به سریتراز اخبار شهری روزهای اخیر بدل شد تا جایی که روزنامه همشهری، رسانه ارگانی شهرداری تهران را تکذیب ماجرا تیتراژ عکس یک خود در روز سه‌شنبه را به اتوبوس‌های برقی اختصاص داده و تیتراژ زد: «منهای دود» و در توضیح آن نوشت: «ادعای دوگانه‌سوز بودن اتوبوس‌های برقی جدید یک شوخی است». هرچند مشخص نیست این رسانه ماجرای دوگانه‌سوز بودن را با توجه به اینکه در مصاحبه تشریحی نبوده، چرا مدنظر قرار داده، در ادامه آورده که «سیستم بخاری اتوبوس‌های برقی یک موتور جدا دارد که با سوخت دیزلی کار می‌کند و به آلودگی هوا می‌افزاید». همچنین همشهری گفته که «سیستم گرمایش این اتوبوس‌ها فقط در روزهای خیلی سرد سال از سوخت دیزل استفاده می‌کند».

در جلسه دیروز شورای شهر تهران، موضوع استفاده از بخاری‌های دیزلی در اتوبوس‌های برقی مورد بررسی قرار گرفت و معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری تهران توضیحاتی درباره این مساله ارائه کرد. محسن هرمزی، معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری تهران، در این جلسه با اشاره به مشخصات فنی اتوبوس‌های برقی جدید، اعلام کرد که این ناوگان مجهز به باتری‌هایی با ظرفیت ۴۲۳ کیلووات‌ساعت هستند که امکان پیمایش ۲۵۰ تا ۲۸۰ کیلومتر را فراهم می‌کند.

او توضیح داد: «در صورت استفاده از گرمایش برقی، برد حرکتی اتوبوس‌ها تا ۵۰ کیلومتر کاهش می‌یافت، بنابراین از سیستم گرمایش مستقل استفاده شده است. این روش در بسیاری از کشورهای سردسیر نیز رایج است و انتخاب آن براساس بررسی‌های کمیته فنی اتوبوسرانی تهران و با حضور نمایندگان وزارت کشور انجام شده است». هرمزی همچنین تأکید کرد که در صورت لزوم، کمیته‌ای متشکل از متخصصان برای بررسی این موضوع تشکیل خواهد شد و در صورت نیاز، اصلاحات لازم انجام می‌شود.

این موضوع فراتر از یک بحث فنی رفت و به یک چالش رسانه‌ای تبدیل شد. مهدی اقراریان، عضو شورای شهر تهران، با انتقاد از نحوه مواجهه رسانه‌ها با این مساله گفت: «پس از انتشار این موضوع، شاهد یک عملیات تخریبی علیه منتقدان شهرداری بودیم. برخی رسانه‌ها، که وابستگی‌هایشان مشخص است، به جای پاسخگویی منطقی، تلاش کردند منتقدان را تحت فشار قرار دهند». او از مدیران شهری خواست که این موضوع را به شهرداری منتقل کرده و تذکر لازم را بدهند.

جعفر تشکری‌هاشمی، دیگر عضو شورای شهر، با انتقاد از برخوردهای صورت گرفته با این مساله، گفت: «شورا فقط برای تأیید عملکرد شهرداری نیست، بلکه نقش نظارتی دارد. اگر انتقادی در صحن شورا مطرح می‌شود، به این معناست که راه‌های دیگر پاسخ ن داده است». او تأکید کرد که انتقادات باید مورد توجه قرار گیرند، نه اینکه با برخورد رسانه‌های تلاش‌شورها نادیده گرفت. تشکری‌هاشمی در ادامه سخنانش به دو جریان که باعث پیچیده شدن این مساله شده‌اند اشاره کرد: رسانه‌های معاند که اطلاعات نادرستی منتشر کردند و حتی به شبهه‌ها ادعا کردند که موتور اتوبوس‌ها دیزلی است و دوم؛ برخی مدیران شهری که به جای پاسخگویی شفاف، زمینه سوءاستفاده رسانه‌های خارجی را فراهم کردند.

او همچنین از عملکرد برخی رسانه‌های داخلی که به گفته او بدون رعایت اصول حرفه‌ای و اخلاقی، تلاش کردند نقد فنی را نادیده بگیرند، انتقاد کرد. به‌عنوان نمونه، او اشاره کرد که شبکه افق مدعی شد برای توضیح او با تماس گرفته، اما چنین تماسی دریافت نکرده است. او تأکید کرد که اگر قصد روشنگری داشتند، می‌توانستند از راه‌های رسمی شورا یا شهرداری پیگیری کنند». او با اشاره به جلسه‌ای که با معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری تهران داشته، اشاره کرد که «استفاده از بخاری‌های دیزلی در اتوبوس‌های برقی، اگرچه از نظر فنی دلایل مشخصی دارد، اما به دلیل عدم شفاف‌سازی کافی از سوی مدیریت شهری، به یک موضوع جنجالی و رسانه‌ای تبدیل شده است. حال باید دید که آیا شهرداری تهران توضیحات و اصلاحات لازم را در این زمینه ارائه خواهد کرد یا خیر».

تجاوز به حریم تخت جمشید

چرا با وجود دستور دادستانی هنوز فعالیت‌های معدنی کوه رحمت ادامه دارد؟

ایجاد کرده است. فعالان میراث فرهنگی این چرخش ناگهانی را غیرقابل توجیه دانسته و برخی از آنها معتقد بودند که مدیرکل میراث فرهنگی استان فارس، پس از بازدید از معدن سنگ‌شکن شهرداری در کوه رحمت، وعده‌هایی دریافت کرده که موضوع او را تغییر داده است. این تغییر ناگهانی، شباهت‌های زیادی را در مورد توافقات پشت پرده میان شهرداری مرودشت و اداره میراث فرهنگی استان فارس ایجاد کرده است. در این بین، کارشناسان این پرسش را مطرح می‌کنند که چرا در شرایطی که میراث فرهنگی استان فارس با کمبود شدید بودجه برای مرمت و حفاظت از آثار تاریخی روبه‌رو است، ۱۰ میلیارد تومان از این بودجه به مساماندهی یک میدان اختصاص داده شده است؛ وظیفه‌ای که اساساً بر عهده شهرداری مرودشت است. درحالی که بخش‌های زیادی از تخت‌جمشید و دیگر آثار تاریخی استان فارس نیاز به مرمت فوری دارند، تخصیص چنین مبلغی به یک پروژه شهری، نشان‌دهنده ضعف در اولویت‌بندی هزینه‌ها و بی‌توجهی به مشکلات اساسی میراث فرهنگی است.

ورود مجدد دادستان

با این حال، پس گرفتن شکایت اداره کل میراث فرهنگی استان فارس از شهرداری مرودشت درباره تخریب ناشی از معدن کاوی در کوه رحمت، واکنش دستگاه قضایی را به دنبال داشت. اسماعیل سیاوش‌پور، دادستان مرودشت، در گفت‌وگویی اعلام کرد که قوه قضائیه قاطعانه از حریم تخت‌جمشید و کوه رحمت حفاظت خواهد کرد و اجازه فعالیت‌های مخرب در این منطقه را نخواهد داد.

دادستان مرودشت با اشاره به نگرانی‌های مطرح شده از سوی

فعالان میراث فرهنگی درخصوص احتمال از سرگیری فعالیت معدن‌کاوی در کوه رحمت، تأکید کرد: «براساس نظر کارشناسان رسمی دادگستری، جرمی که در این منطقه رخ داده، موجب تخریب و تزلزل بنیان‌های میراث فرهنگی شده است و این جرم، جنبه عمومی دارد و غیرقابل گذشت است».

او با بیان اینکه اداره کل میراث فرهنگی تنها گزارش‌دهنده این جرم است، تأکید کرد که پس گرفتن شکایت از سوی این اداره تأثیری در روند قضایی نخواهد داشت. به گفته او، رسیدگی به این پرونده ادامه خواهد داشت و دستگاه قضایی در اجرای قوانین مرتبط با حفاظت از میراث فرهنگی، قاطعانه عمل خواهد کرد.

دادستان مرودشت ضمن اشاره به نگرانی‌های مطرح شده درباره احتمال ادامه فعالیت معدن‌کاوی در کوه رحمت، بر موضع قاطع دستگاه قضایی در این زمینه تأکید کرد: «با صدور دستور توقف فعالیت معدن‌کاوی در این منطقه، قوه قضائیه همچنان بر این موضع پایبند است و اجازه هیچ‌گونه فعالیت معدنی در حریم تخت‌جمشید داده نخواهد شد». او توضیح داد که براساس تصمیمات اتخاذشده، هرگونه عملیات معدن‌کاوی در کوه رحمت متوقف شده است و تنها در صورتی می‌تواند مجدداً آغاز شود که شهرداری مرودشت پروانه فعالیت معدنی اخذ کند. اما این امر مستلزم بررسی‌های دقیق در کمیسیون‌های مربوطه و دریافت مجوزهای لازم از ادارات منابع طبیعی، میراث فرهنگی و صنعت، معدن و تجارت است.

گروه اجتماعی: در اواخر شهریورماه امسال، گزارش‌هایی مبنی بر ادامه فعالیت معدن سنگ‌شکن شهرداری مرودشت در کوه رحمت، واقع در حریم درجه دو تخت‌جمشید، منتشر شد. این معدن در فاصله ۶ کیلومتری این محوطه باستانی قرار دارد و طبق ضوابط میراث فرهنگی، هرگونه عملیات معدن‌کاوی، عمرانی و توسعه‌ای در این محدوده اکیداً ممنوع است.

با این حال، فعالان میراث فرهنگی هشدار دادند که این فعالیت‌ها برخلاف حکم دادگستری انجام شده است. به‌رغم این ممنوعیت قضایی، نه شهرداری مرودشت به احکام صادره توجهی نشان داد و نه اداره کل میراث فرهنگی اقدام موثری برای متوقف کردن این روند انجام داد. اما در نهایت، تحت فشار رسانه‌ها، فعالان میراث فرهنگی و افکار عمومی، اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس ناچار شد از شهرداری مرودشت به دستگاه قضایی شکایت کند. پس از این اقدام، دادستانی مرودشت دستور توقف فعالیت معدن‌کاوی در کوه رحمت را صادر کرد.

اکنون، پس از گذشت حدود ۶ ماه، سایات صدای میراث گزارشی افشا کرده است که محمدثابت اقلیدی، مدیرکل میراث فرهنگی استان فارس، با ارسال نامه‌ای رسمی به دادستانی مرودشت و با استفاده از سرپرست وزارت میراث فرهنگی، شکایت خود از شهرداری مرودشت را پس گرفته است.

براساس این گزارش، مدیرکل میراث فرهنگی استان فارس در این نامه گفته که «با توجه به نیاز بهسازی خیابان‌های مرودشت و تعاملات صورت گرفته با شهرداری، شکایت میراث فرهنگی از شهرداری مرودشت در ماجرای تخریب کوه رحمت پس گرفته می‌شود». این تصمیم در عمل به معنای دادن مجوز غیررسمی به شهرداری مرودشت برای ادامه فعالیت در کوه رحمت و استفاده از سنگ‌های آن برای پروژه‌های عمرانی است.

بسیار بازروبندی، فعال میراث فرهنگی در مرودشت، این اقدام را ناشی از یک توافق پشت پرده میان اداره کل میراث فرهنگی و شهرداری مرودشت می‌داند. او ادعا کرده است که «مدیرکل میراث فرهنگی پس از بازدید از معدن سنگ‌شکن و دریافت برخی وعده‌ها از شهرداری، اقدام به پس گرفتن شکایت کرده است». به گفته او، شهرداری مرودشت قول‌هایی برای احداث پارکینگ جدید

تخت‌جمشید داده است و همین امر باعث شده که مدیرکل میراث فرهنگی بدون بررسی دقیق میزان خسارات وارده به آثار تاریخی، از شکایت خود صرف‌نظر کند.

اضافه بر این، بازروبندی گفته که «شهرداری مرودشت در گذشته هزینه غرفه استان فارس در نمایشگاه گردشگری تهران را تأمین کرده بود و به نظر می‌رسد که چنین تعاملاتی زمینه‌ساز این تصمیم بحث‌برانگیز شده است». او تأکید کرد: «در نامه پس گرفتن شکایت، نیاز شهر مرودشت به بهسازی معابر به‌عنوان دلیل این اقدام ذکر شده است. این درحالی است که در هیچ کجای دنیا اداره میراث فرهنگی بیشتر از آنکه نگران حفاظت از آثار تاریخی باشد، دغدغه آسفالت خیابان‌های شهر را ندارد. وظیفه اصلی مدیرکل میراث فرهنگی، حفظ و حراست از موارث فرهنگی استان فارس است».

تفاهم نامه ۳۰ میلیارد تومانی

بعد از آن بود که در یک اقدام بحث‌برانگیز، تفاهم‌نامه‌ای به ارزش ۳۰ میلیارد تومان میان اداره کل میراث فرهنگی استان فارس و شهرداری مرودشت به امضا رسید که براساس آن، ۱۰ میلیارد تومان از بودجه میراث فرهنگی به مساماندهی میدان ملل تخت‌جمشید و نصب «المان والین»، امپراتور روم، در مسیر ورودی این محوطه اختصاص یافت. این تصمیم واکنش‌های زیادی را برانگیخته و پرسش‌هایی جدی درباره اولویت‌بندی هزینه‌های میراث فرهنگی

ادامه پادداشت روز

اصلاحاتی که باید عملیاتی شوند

درحال حاضر از ۲۰ میلیون پرونده در گردش، فقط در ۳ درصد آنها وکیل حضور دارد. درحالی که حضور وکیل می‌تواند باعث تسریع دادرسی و کاهش اشتباهات قضایی شود، بسیاری از افراد به دلیل مشکلات مالی، امکان بهره‌گیری از خدمات وکلا را ندارند.

پیش‌تر، مرحوم آیت‌الله شاه‌وردی دستور داده بود که حضور وکیل در دعاوی حقوقی الزامی شود اما در دوران ریاست صادق آملی‌لاجرایی این الزام لغو شد. اکنون، پیشنهاد می‌شود که این دستور

مجدداً اجرایی شود تا هم وکلای جوان امکان اشتغال بیشتری داشته باشند و هم از وقوع اشتباهات قضایی کاسته شود.

از‌ای به درستی بر لزوم اصلاح روندهای قضایی تأکید کرده است اما سازوکار اجرایی برای تحقق این اصلاحات وجود ندارد. همچنان در بسیاری از پرونده‌ها، گزارش‌های ضابطین بدون بررسی دقیق مبنای صدور رای قرار می‌گیرند و قضات جوان، بدون تجربه کافی، با حساس‌ترین پرونده‌ها مواجه می‌شوند. برخی قضات حتی به نخواندن لوایح وکلا افتخار می‌کنند! این روند نشان می‌دهد که بدون تغییر در نگاه حاکم بر سیستم قضایی، اصلاحات مدنظر آ‌زهای عملی نخواهد شد.

سیاوش‌پور با تأکید بر اینکه تاکنون چنین مجوزهایی اخذ نشده، اعلام کرد که تعدید یا صدور پروانه معدن‌کاوی در حریم درجه دو تخت‌جمشید غیرممکن است.

در واکنش به اظهارات مدیرکل میراث فرهنگی استان فارس که دلیل توافق با شهرداری مرودشت را اعتراض مردم به وضعیت آسفالت خیابان‌های این شهر اعلام کرده بود، دادستان مرودشت تأکید کرد: «دستگاه قضایی نمتنها مخالف خدمات‌رسانی به مردم یا اجرای پروژه‌های عمرانی نیست، بلکه از هرگونه اقدام در راستای خدمت‌رسانی حداکثری به مردم شریف شهرستان مرودشت حمایت می‌کند. اما این خدمات باید در چارچوب قوانین و با رعایت حریم میراث فرهنگی و منابع طبیعی انجام شود».

او تصریح کرد که اجرای پروژه‌های عمرانی نباید به تخریب آثار تاریخی، تجاوز به حریم میراث فرهنگی، یا تصرف غیرقانونی منابع طبیعی منجر شود. به گفته سیاوش‌پور، در صورتی که قرار باشد فعالیت‌های در این حوزه انجام شود، باید در خارج از حریم میراث فرهنگی و بدون آسیب به آثار تاریخی صورت گیرد.

کوه رحمت آسفالت کف خیابان شد

بررسی‌ها نشان می‌دهد که شهرداری مرودشت طی سال‌های گذشته، بخش‌های زیادی از کوه رحمت را تراشیده و سنگ‌های آن را برای آسفالت خیابان‌های شهر استفاده کرده است. این درحالی است که معدن سنگ‌شکن شهرداری در این کوه فاقد مجوز فعالیت است و حتی اداره منابع طبیعی استان فارس نیز با این اقدامات مخالفت کرده است. با این حال، گزارش‌های میدانی نشان می‌دهد که فعالیت این معدن هیچ‌گاه به طور کامل متوقف نشده و حتی پس از صدور حکم ممنوعیت از سوی دستگاه قضایی، همچنان ماشین‌آلات معدنی در منطقه حضور داشته‌اند. به گفته بازروبندی، «در ماجرای اخیر، قانون درحال قربانی شدن است و یک توافق مشکوک و پرحاشیه در جریان است».

حدود یک دهه پیش، قوه قضائیه طی حکمی، فعالیت معدن سنگ‌شکن در کوه رحمت را غیرقانونی اعلام کرد و خواستار تخلیه تمامی ماشین‌آلات معدنی از منطقه شد. اما نته‌ها این حکم به درستی اجرا نشده، بلکه شهرداری مرودشت همچنان به فعالیت‌های خود در این کوه ادامه داد. این روند، باعث شد تا حفاران غیرمجاز نیز فرصت مناسبی برای ورود به این محوطه تاریخی پیدا کنند.

کوه رحمت، که به کوه چمگان نیز معروف است، بخشی از حریم تخت‌جمشید محسوب می‌شود و آثار تاریخی متعددی از جمله گورهای باستانی متعلق به دوره‌های هخامنشی و ساسانی در آن کشف شده است. مطالعات بنیاد پژوهشی پارسه و پاسارگاد نیز نشان داده است که این منطقه حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره شهر پارسه و شهر تاریخی استخر است.

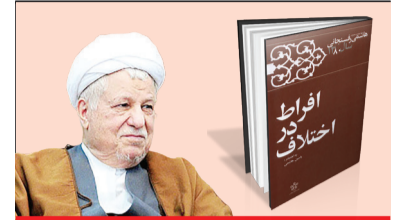
با این وجود، تداوم حضور ماشین‌آلات سنگین و معدن‌کاوی غیرمجاز، به‌شدت این منطقه را در معرض خطر قرار داده است. گزارش‌ها نشان می‌دهد که علاوه بر تخریب‌های ناشی از فعالیت معدن، حفاران غیرمجاز نیز از این شرایط سوءاستفاده کرده و در تاریکی شب با بیل و کلنگ در این منطقه تردد می‌کنند.

تخت‌جمشید در سال ۱۳۵۸ شمسی (۱۹۷۹ میلادی)، یعنی تنها سه سال پس از پیوستن ایران به کنوانسیون میراث جهانی یونسکو، در فهرست میراث جهانی ثبت شد. درحالی که حفاظت از این میراث جهانی باید اولویت نخست مدیران میراث فرهنگی باشد، تصمیمات اخیر نشان داده است که منافع دیگری در اولویت قرار گرفته‌اند. پرسش اصلی این است که آیا دستگاه‌های نظارتی و قضایی اجازه خواهند داد این روند ادامه یابد، یا در نهایت از میراث ملی ایران در برابر تصمیمات مخرب محافظت خواهند کرد؟

در نتیجه؛ مجازات باید در خدمت اصلاح مجرمین باشد اما در عمل، سخت‌گیری‌های می‌مورد جایگزین اصلاح شده است، فساد در سیستم قضایی ناشی از مشکلات اقتصادی و حقوق پایین کارکنان است و باید اصلاح شود، پیشگیری از جرم وظیفه‌ای است که قوه قضائیه ابزار لازم آن را در اختیار ندارد، در پرونده‌های امتیعی و اقتصادی، گزارش ضابطین بیش از حد تعیین‌کننده است و این روند باید اصلاح شود و در نهایت اینکه استقلال کانون وکلا باید حفظ شود و الزام حضور وکیل در پرونده‌ها مجدداً اجرایی شود. قوه قضائیه برای تحقق اصلاحات واقعی باید نته‌ها در گفتار بلکه در عمل، تغییرات اساسی در رویه‌های خود ایجاد کند.

سازندگی: روزنامه سیاسی و اجتماعی • صاحب امتیاز: حزب کارگزاران سازندگی ایران • مدیرمسئول: سیدفاضل موسوی • سردبیر: اکبر منتجبی
زیر نظر شورای سیاستگذاری: سیدحسین مرعشی (رئیس)، محمد عطر یانفر، محمد قوجانی، علی حاشمی، سیدعلیرضا سیاسی، امیر اقلتی
مدیر هنری: رضا دولت‌زاده • عکس: رضا معطریان • ویراستار: سعیده آری‌فر • حروف‌چین: مجتبی دیدگر • شانی: تهران، پاسداران، نگارستان پنجم، پلاک ۸، آ: تلفن: ۲۲۸۴۱۲۶۲ • چاپ: امید نشر ایرانیان: ۹-۸۸۵۳۷۱۶۸ • توزیع: نشر گستر امروز: ۶۱۹۳۳۰۰۰

کارنامه: خاطرات هاشمی ۱۳۸۰

افراط در اختلاف ۲۲۵

ادامه یک‌شنبه ۲۵ آذر
مشکلات باران در مصلاهی تهران

ساعت ۱۰ صبح به دفتر رفتم. به محافظان و دفتریان عیدی دادم. ساعت دهنوم برای مراسم دیدار عید به دفتر رهبری رفتم. آیت‌الله خامنه‌ای گفتند تا ساعت ۱۲ دیشب به اخبار رویت ماه در بعضی نقاط کشور پرداخته‌اند و سرانجام به اطمینان رسیده‌اند. خیلی از جاها ابر و باران بوده. آقای [محسن] قرائتی، [رئیس ستاد اقامه نماز] از مشکلات مردم به خاطر باران و خیس بودن زمین در مصلاهی تهران در مراسم نماز گفت. آقای جعفر کریمی از مدرسان [حوزه علمیه] قم در جمع حاضران گفت، خطبه اخیر جمعه درباره فلسطین، درس و تحلیل بسیار آموزنده‌ای برای مردم بود و حوزه [علمیه] قم تحت تأثیر قرار گرفت.

فشار اسرائیلی‌ها بر فلسطینی‌ها ادامه دارد و عکس‌العمل مناسب در دنیای اسلام نیست و توتی آمریکا هم عکس‌العمل مناسبی ایجاد نکرده؛ گویا لشکرکشی آمریکا، دولت‌های منطقه را محتاط کرده است. آمریکاییان می‌گویند، مشغول اشغال و واریس غارهای تورابورا هستند و صدای شخص بن‌لادن، [رهبر القاعده] را در رادیو موج کوتاه گرفته‌اند که هنوز در منطقه است. یورو - پول مشترک کشورهای اروپایی - عملاً وارد بازار شد و چند کشور اروپایی، سکه‌ها و اسکناس‌های یورو را منتشر کردند. سه کشور انگلیس، سوئد و دانمارک هنوز [به پول مشترک یورو] نیوسته‌اند.

ظهر و شب، بستگان میهمانان بودند. آقای موسوی از وضع بد صنایع شکایت کرد و از ورشکستگی زیاد در بازار و صنایع گفت.

دوشنبه ۲۶ آذر
شکایت سردار ناصح

سردار [اسدالله] ناصح، فرمانده لشکر [سیدالشهدا (ع)] به همراه فرمانده تیپ‌ها و ناحیه کرج آمدند. از او قضایه شکایت دارند؛ می‌گویند آقای [هاشمی] شاهرودی، [رئیس قوه قضاییه]، واحدی به نام حفاظت [اطلاعات] قوه [قضاییه] تشکیل داده و شخصی از کادر ژاندارمری سابق را فرمانده آن کرده و شخص دیگری، با حکم و پوز قاضی، برنامه دارند که به حزب‌الله کرج و نیروهای اصیل انقلاب، ضربه بزنند.

مدتی قبل، سرمایه‌داری به اسم یوسفی، روبرو شده و پس از ۱۰ روز و پرداخت مبلغ ۶۰۰ هزار دلار آزاده شده و اکنون انگشت اتهام به سوی بعضی از فرماندهان سپاه و سپیج کرج بلند و دو نفر را بازداشت و شایع کرده‌اند، فرماندهان دیگری را می‌گیرند و جویدی در کرج به وجود آمده و اضافه کردند که پرونده آقای [هادی منتظری] مقدم، رییس دادگاه انقلاب کرج هم که چندی قبل محکوم شده از همین نوع است. گفتند به رهبری شکایت کرده‌اند، نتیجه نگرفته‌اند و از آقای شاهرودی، وقت ملاقات خواسته‌اند؛ موافقت نکرده است.

آقای علی‌رضا نوری، [نماینده تهران] آمد. گفت، برادر او [آقای عبدالله نوری] وزیر سابق کشور در مرخصی است. خواست که عفو ایشان را پیگیری کنم و وضع مجلس بد شده؛ مشارکتی‌ها با آقای [مهدی] کروی، [رئیس مجلس] اختلاف دارند و نمی‌گذارند، او نقش مصلح و میانجی را داشته باشد.

داستان یک جدایی

سالروز انعقاد معاهده پاریس میان ایران و بریتانیا

به عنوان میانجیگر و قاضی رجوع کند و خیال انگلستان هم برای تمرکز بر هندوستان راحت شد.

حسام السلطنه دستور داد تا راهی هرات شود و نگذارد که دوست‌محمدخان بر شهر چیره شود و طی یک سلسله اتفاقات هرات به دست ارتش ایران افتاد.

ماجرای وابستگی افغانستان به ایران
بنابراین در این تاریخ، هرات که مدتی تحت حاکمیت ایران بود از ایران جدا شد. اما بسیاری معاهده پاریس را به عنوان معاهده‌ای برای جدایی افغانستان از ایران می‌شناسند. محمدکاظم کاظمی، شاعر و نویسنده افغانستانی در یادداشتی به موضوع جدا شدن افغانستان از ایران و یک غلط رایج تاریخی پرداخته و عنوان کرده است: تا بعد از حمله به ایران، جزیره خارک را تصرف کرد و در ۱۰ دسامبر سال ۱۸۵۶ به سمت بوشهر سپس شیراز رفتند. نوبت به برزجان رسید و تا سال ۱۸۵۷ خوزستان، اروندرود، رود کارون و محمره به تصرف آنها درآمد.

تقاضای صلح
در این شرایط، ناصرالدین‌شاه قاجار جز تقاضای صلح نداشت؛ تقاضایی که از سوی انگلستان مورد پذیرش واقع شد. مذاکراتی برای صلح آغاز شد که منجر به امضای معاهده‌ای میان دو کشور ایران و انگلیس در فرانسه شد و به همین منظور تحت عنوان معاهده پاریس از آن یاد می‌شود. دولت ایران متعهد شد که هرات و تمام خاک افغانستان را تخلیه کند و هیچ ادعایی نسبت به حکومت خود در هرات و تمامی افغانستان نداشته باشد.

معاهده پاریس با پادر میانی ناپلئون
۴ مارس ۱۸۵۷ میلادی برابر با ۱۳ اسفند ۱۳۳۵ خورشیدی، معاهده پاریس با پادر میانی ناپلئون سوم میان سفیر ایران در پاریس فرخان امین‌الملک و سفیر انگلیس در فرانسه، لرد کاولی در ۱۵ فصل بسته شد. تنها دستورالعملی که از تهران از طرف آقاخان نوری به فرخان رسید، این بود: «شما اختیار دارید در هر مساله‌ای که مورد تقاضای انگلیسی‌هاست موافقت کنید، مگر در دو مورد؛ یکی سلطنت ناصرالدین‌شاه و دیگری صدارت من». براساس این عهدنامه میان دو دولت صلح اتفاق افتاد و انگلیسی‌ها متعهد شدند که نیروهایشان را در مدت کوتاهی از خاک ایران خارج کنند، از هر تشویشی از ناحیه افغانستان برای دولت ایران جلوگیری کنند و مناسبات ایران با افغان‌ها، شأن و حیثیت دولت ایران را رعایت کنند. انگلیس حق داشت در هر نقطه از خاک ایران که صلاح دانست، کنسولگری ایجاد کند بنابراین هرات از ایران جدا شد و دولت ایران نیز متعهد شد با خروج نیروهایش از منطقه، از هرگونه حق حاکمیت بر هرات و افغانستان صرف‌نظر کرده و در منازعات با افغان‌ها به دولت انگلیس

تقویم

یار غار پرویز یاحقی

به بهانه سالروز به دنیا آمدن بیژن ترقی

خواننده بیژن ترقی در گرایش او به شعر و ترانه نقشی نداشتند؛ او ترانه‌سرایی بود که از کودکی علاقه شدیدی به موسیقی داشت ولی به دلیل مشکلات جسمانی نتوانست از عهده اجرای مقامات موسیقی برآید و در نهایت با تشویق پرویز یاحقی به ترانه‌سرایی روی آورد. زاده ۱۲ اسفند سال ۱۳۰۸ بود و اردیبهشت سال ۸۸ در ۸۰ سالگی از دنیا رفت. او در طول زندگی هنری، ترانه‌های ماندگار زیادی چون «آتش کاروان»، «وطن، ایران جوان» و «شهرزاده رویا» را سرود که با آهنگسازی بزرگان موسیقی برای همیشه در حافظه موسیقایی ایرانیان ماندگار شد. هنوز ۳۰ سال نداشت که در مسلک ادیبان بزرگ پذیرفته شد و طبع و خلق او، علاقه و احترام ادیبان نسل قبیل را برانگیخت. در آن سال‌ها، او به پدر در کار گرداندن کتابفروشی کمک می‌کرد و با عشقی که به موسیقی داشت، مشق ویولن می‌کرد تا یک شب در مهمانی، صدای ساز یاحقی را شنید و ویولن را برای همیشه کنار گذاشت. بیژن ترقی آشنایی با پرویز یاحقی و تأثیر این آهنگساز ایرانی در زندگی‌اش را چنین توصیف کرده است: «در سال‌های نوجوانی با حادثه‌ای ناباورانه با دوست هنرمندم، آقای پرویز یاحقی که شاید هر دو در سنین ۱۸ یا ۲۰ بودیم، آشنا شدم که این دوستی دامنه‌دار شد. من در کار موسیقی وارد بودم ولی وقتی نیمه‌های سحرآمیز این هنرمند جوان (نوجوان) را دیدم دیگر دست از ادامه موسیقی باز کشیدم و شروع به کار خودم که از زمان نوجوانی و بچگی تقریباً اشتغال داشتم [کردم]. ایشان مرا تشویق به کار ساختن ترانه کرد و اولین ترانه‌ای که من ساختم به نام «می‌زده» بود؛ می‌زده شب جو زمیکده باز آیم / بر سر کوی تو من به نیاز آیم». مهم‌ترین نقش بیژن ترقی، تقویت جنبه‌های روایی و داستان‌گونه کردن ترانه‌ها و افزودن جنبه‌های تصویری به آنها بود و این پدیده در آتش کاروان با ترانه برگ خزان به وضوح دیده می‌شود. فعالیت ادبی خود را با افرادی چون امیری فیروزکوهی، نیما یوشیج، ملک الشعرای بهار و شهریار آغاز کرده بود و با آهنگسازانی چون ابوالحسن صبا، رضا محجوبی، علی تجویدی، داریوش رفیعی و پرویز یاحقی همکاری نزدیک داشت. سیدعباس سجادی، شاعر و ترانه‌سرا معتقد است که بیژن ترقی جزو آخرین ترانه‌سرایان و تصنیف‌سرایان نسلی بود که شعر و ترانه را با هم عجین کردند: «در آثار ترقی، مرز ترانگی و شعر در هم می‌پیچد و گاه آن را گم می‌کنیم؛ او توانست به تلفیقی زیبا و قدرتمند از ترانگی و شعر دست یابد. بیژن ترقی یکی از اخلاق‌مندترین ترانه‌سرایان روزگار ماست. او دارای شخصیتی مهربان بود که افراد را به خودش جذب می‌کرد و این شخصیت مهربان او در آثارش تجلی پیدا کرده و این تجلی‌بی‌هیچ تلخ‌زبانی بیان شده است». همایون خرم هم او را چنین توصیف کرده است: احساس ترقی در ترانه‌سرایی با آهنگ‌هایی که به او می‌دادند، انطباق داشت. من سال‌ها با ترقی معاشرت‌های موسیقایی داشتم و ترانه‌های زیبایی حاصل آن شد؛ از جمله «اشک من هویدا شد» و ترانه‌های دیگری که نسل امروز هم آنها را درک کردند. ترانه‌هایی که بیژن ترقی ساخت با کلمات بسیار ادبی و در عین حال با احساس بود و به همین دلیل بر دل می‌نشست. یار غار یاحقی بود و کار ترانه‌سرایی را با او آغاز کرد. به عنوان آهنگساز هر وقت با او کار می‌کردم از محصول کار مشترکمان راضی بودم؛ زیرا بیان موسیقایی را کاملاً درک می‌کرد و کلمات و جملاتی می‌ساخت که هدف را مشخص می‌کرد؛ کارش چون از دل برمی‌آمد، لاجرم بر دل می‌نشست.